

การศึกษาวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงศัตรูพืชสำหรับ
การนำเข้าเมล็ดพันธุ์ส้มจากสาธารณรัฐแอฟริกาใต้
Study on Pest Risk Analysis for the Importation
of South Africa Citrus Seeds

ณัฐพร อุทัยมงคล วาสนา ฤทธิโรตง อลงกต โพธิ์ดี
ปรียพรรณ พงศาพิชน์
กลุ่มวิจัยการกักกันพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช

บทคัดย่อ

เนื่องจากปัญหาโรครากเน่าของส้มและทำให้ต้นส้มตายเกษตรกรต้องสูญเสียรายได้ เพื่อแก้ปัญหานี้กรมวิชาการเกษตรได้มีโครงการผลิตพันธุ์ส้มปลอดโรคโดยการใช้เมล็ดพันธุ์ส้มที่ต้านทานโรครากเน่ามาผลิตต้นส้มที่ปลอดโรคแล้วนำไปปลูกทดแทนพร้อมมีการจัดการที่ดีที่จะช่วยแก้ปัญหาได้ จึงมีการนำอนุญัตินำเข้าเมล็ดพันธุ์ส้มซึ่งจัดเป็นสิ่งต้องห้ามตามพระราชบัญญัติกักพืช เข้ามาเพื่อใช้เป็นต้นตอให้กับพันธุ์ส้มเขียวหวานในประเทศ โดยนำเมล็ดเข้ามาจากหลายประเทศเช่นสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ฯ แต่ได้หยุดการนำเข้าเนื่องจากสาธารณรัฐแอฟริกาใต้มีได้ยื่นความจำนงดำเนินการตามกระบวนการตามบทเฉพาะกาลของประกาศกระทรวงฯ ขณะนั้น ต่อมาเมื่อมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 และ พระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 ได้มีผู้ยื่นความประสงค์ขอนำเข้าเมล็ดพันธุ์ส้มจากสาธารณรัฐแอฟริกาใต้มาเพื่อใช้เป็นต้นตอในการปลูกส้มในประเทศไทย ซึ่งการนำเข้าสิ่งต้องห้ามเพื่อการค้าจะต้องผ่านการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช (Pest Risk Analysis) ก่อนเพื่อให้ทราบว่ามีศัตรูพืชชนิดใดบ้าง เป็นศัตรูพืชกักกันเพื่อนำไปกำหนดมาตรการเพื่อจัดการความเสี่ยงศัตรูพืชกักกันที่อาจติดมากับเมล็ดพันธุ์ส้มนำเข้าตามพระราชบัญญัติกักพืชต่อไป ผลการรวบรวมข้อมูลศัตรูส้มจากประเทศไทยและสาธารณรัฐแอฟริกาใต้พบศัตรูพืช รวม 437 ชนิด เมื่อนำมาวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงศัตรูพืชตามมาตรฐานนานาชาติสำหรับมาตรการสุขอนามัยพืช (ISPM) ฉบับที่ 11 เรื่องคำแนะนำสำหรับการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชกักกันรวมถึงการวิเคราะห์ความเสี่ยงทางสภาพแวดล้อม (Anonymous, 2004) เมื่อนำมาจัดกลุ่มศัตรูพืชแล้วพบว่ามีศัตรูพืช 6 ชนิดที่มีศักยภาพเป็นศัตรูพืชกักกันได้แก่ รา *Chalara elegans* แบคทีเรีย *Candidatus Liberibacter africanum* และ *Xylella fastidiosa* ไวรัส *Citrus Psorosis A* *Citrus tatter leaf* และ *Citrus leaf blotch (Citrus wood Pocket)* เมื่อนำมาประเมินโอกาสการเข้ามาตั้งรกรากถาวร และแพร่ระบาดในพื้นที่วิเคราะห์ความเสี่ยงและผลกระทบทางเศรษฐกิจที่จะเกิดหากศัตรูพืชติดเข้ามาถึงกับศัตรูพืช

รหัสการทดลอง 03-04-54-03-02-01-08-55

6 ชนิดพบว่าเป็นศัตรูพืชกักกันที่มีความเสี่ยงสูงได้แก่ แบคทีเรีย *Candidatus Liberibacter africanum* เชื้อสาเหตุโรครินนิง (*Citrus Greening bacterium*) *Xylella fastidiosa* สาเหตุโรค Variegated chlorosis ไวรัส *Citrus psorosis A* สาเหตุโรค Citrus Psorosis ความเสี่ยงปานกลาง ได้แก่ *Citrus leaf blotch* (Citrus wood Pocket) และ ความเสี่ยงต่ำมากได้แก่ ไวรัส *Citrus tatter leaf* ที่ต้องมีมาตรการจัดการความเสี่ยงทางวิชาการและทางกฎหมายโดยเมล็ดต้องปราศจากดิน แมลงมีชีวิต วัชพืช ส่วนอื่นๆของพืชและสิ่งอื่นใดที่จะนำพาให้เป็นศัตรูพืชได้ และในใบรับรองสุขอนามัยพืชต้องมีการรับรองว่า 1) เมล็ดพันธุ์ส้มต้องมาจากแหล่งปลูกในแอฟริกาใต้ที่ไม่เคยมีการปรากฏ *Xylella fastidiosa* สาเหตุโรค Variegated chlorosis และ 2) เมล็ดพันธุ์ส้มต้องปราศจาก *Candidatus Liberibacter africanum* สาเหตุโรค Citrus Greening bacterium *Citrus Psorosis virus*, *Citrus leaf blotch virus* และ *Citrus tatter leaf virus* 3) ต้องแช่เมล็ดในน้ำร้อนที่อุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส นาน 20 นาที และฆ่าเชื้อที่ผิวด้วย 1 เปอร์เซ็นต์ Sodium hypochloride 10 นาที หรือ แช่ในสารละลาย 8-hydroxyquinoline sulfate (1 กรัมต่อเมล็ด 0.1 ลิตร) หรือหากเมล็ดมีความอ่อนแอต่อการแช่ในน้ำร้อน ให้ทำการฆ่าเชื้อที่ผิวและปลูกที่ อุณหภูมิ 22-24 องศาเซลเซียสในสถานกักพืช (Post entry Quarantine) นาน 24 เดือน เพื่อสังเกตอาการและตรวจสอบโรครวมถึงการตรวจสอบด้วยวิธี PCR ก่อนปล่อยออกหากปราศจากศัตรูพืชกักกัน

คำนำ

เมล็ดพันธุ์ส้มเป็นส่วนขยายพันธุ์ที่หลายๆประเทศได้ดำเนินการเป็นธุรกิจโดยจำหน่ายในลักษณะเมล็ดพันธุ์ที่ปราศจากศัตรูพืชที่สำคัญ เช่น ประเทศออสเตรเลีย ฝรั่งเศส อเมริกา สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ฯ การผลิตจะมากขึ้นกับชนิดสายพันธุ์และปริมาณการผลิตของแต่ละประเทศที่มีศักยภาพ และตามความต้องการของลูกค้า จากปัญหาโรครากเน่าของต้นส้มที่มีสาเหตุจากเชื้อรา *Phytophthora* ภายในประเทศทำให้ประเทศไทยมีความต้องการที่ต้องนำเข้าเมล็ดพันธุ์ส้มจากสาธารณรัฐแอฟริกาใต้เพื่อมาใช้เป็นต้นต่อ เนื่องจากมีสายพันธุ์ตรงตามที่ประเทศไทยต้องการและมีปริมาณผลิตมากเพียงพอ

จากการศึกษาข้อมูลศัตรูพืชของส้มพบว่า มีศัตรูพืชร้ายแรงหลายชนิด ที่ไม่มีในประเทศไทย และสามารถเข้าทำลายส้มได้เช่น แบคทีเรีย *Candidatus Liberibacter africanus*, ไวรัส *Citrus leaf rugose virus*, *Citrus leprosis virus*, *Citrus tatter leaf virus*, *Citrus vein enation virus* ไมโคพลาสมา *Spiroplasma citri* ไวรอยด์ *Hop stunt viroid (Citrus cachexia viroid)* เป็นต้น ข้อมูลเบื้องต้นของ Crop protection compendium : CABI (2007) มีศัตรูพืชของส้มหลายชนิดพบที่สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ เช่นแบคทีเรีย *Candidatus Liberibacter africanus* ไวรัส *Citrus psorosis* ที่จัดเป็นศัตรูพืชกักกันของประเทศไทยที่หลายๆประเทศมีมาตรการควบคุมเช่นประเทศออสเตรเลียที่กำหนดมาตรการทางกักกันพืชสำหรับนำเข้าเมล็ดพันธุ์ส้มสำหรับปลูกว่าเมล็ดจะต้องปราศจากเนื้อ (pulp) และเมล็ดต้องปราศจากศัตรูพืชกักกันตามที่กำหนด รวมทั้งต้องจุ่มด้วยสารละลาย 1% 8-Hydroxyquinoline sulphate นาน 3 นาที เมื่อนำเข้า (Davis, 2000) สำหรับประเทศไทยมีศักยภาพในการปลูกส้มหลายชนิดเช่น ส้มเขียวหวาน ส้มโอ รวมถึงมะนาว ขึ้นกับพันธุ์สภาพพื้นที่และอากาศ เมื่อมีผู้ขอนำเข้าเมล็ดพันธุ์ส้มจากสาธารณรัฐแอฟริกาใต้เพื่อใช้ทำพันธุ์จากแหล่งที่มีสภาพภูมิอากาศใกล้เคียงกับไทยจึงมีความเสี่ยงที่ศัตรูพืชกักกัน (Quarantine pest) อาจ

เล็ดลอดติดเข้ามากับเมล็ด แพร์ระบาด และเจริญแพร่พันธุ์อย่างถาวรในประเทศได้ จึงจำเป็นต้อง ทบทวนมาตรการสุขอนามัยพืชให้เหมาะสม โดยใช้การวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชเป็นหลักในวิธีการ ประเมินเพื่อกำหนดชนิดศัตรูพืชกักกันควบคุมและกำหนดมาตรการสุขอนามัยพืชที่เหมาะสมต่อไป

วิธีดำเนินการ

อุปกรณ์

1. หนังสือ และวารสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ
2. CAB INTERNATIONAL(2007 และ 2012 online) ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์
3. เครื่องคอมพิวเตอร์

วิธีการ

1. การรวบรวมข้อมูลพืชและศัตรูพืช

สืบค้นและรวบรวมข้อมูลพืชศัตรูพืช เช่น อนุกรมวิธาน ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ แหล่งปลูกส้ม ชนิดหรือสายพันธุ์ส้ม การนำเข้าส่งออกเมล็ด การเก็บรักษา การบรรจุ เป็นต้น จากทั้ง ในและต่างประเทศ ฐานข้อมูล จากเอกสารวิชาการ วารสาร รายงานการประชุม สัมมนาทางวิชาการ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจาก CAB INTERNATIONAL (2007 และ 2012 online) และ ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ต่างๆจากทั่วโลก โดยเฉพาะข้อมูลศัตรูของส้มในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ จากหน่วยงานNational Plant Protection Organization(NPPO)ที่ส่งมาให้ รวมถึงข้อมูลที่ประเทศ อื่นๆเคยวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชให้กับเมล็ดพันธุ์ส้มมาก่อน โดยเฉพาะศัตรูพืชส่วนของเส้นทาง ศัตรูพืช คือ เมล็ดพันธุ์

2. การศึกษาวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงศัตรูพืชดำเนินการตามขั้นตอนคือ

การวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชเป็นไปตามมาตรฐานนานาชาติสำหรับมาตรการ สุขอนามัยพืช (ISPM) ฉบับที่ 11 เรื่อง คำแนะนำสำหรับการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชกักกันรวมถึง การวิเคราะห์ความเสี่ยงทางสภาพแวดล้อม (Pest risk analysis for quarantine pests including analysis of environmental risks) (FAO, 2004) เพื่อให้ทราบชนิดศัตรูพืชกักกัน โดยกระบวนการ วิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนที่มีส่วนสัมพันธ์กันได้แก่

ขั้นตอนที่1: การเริ่มต้นการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช (Stage1: Initiation of pest risk analysis)

ขั้นตอนที่ 2 : การประเมินความเสี่ยงศัตรูพืช (Stage 2: Pest risk assessment)

ขั้นตอนที่ 3: การจัดการความเสี่ยงศัตรูพืช (Stage 3: Pest risk management)

ขั้นตอนที่ 1: การเริ่มขบวนการวิเคราะห์ (Initiation)

การเริ่มขบวนการวิเคราะห์เพื่อจำแนกศัตรูพืช (pest) และเส้นทางศัตรูพืช (pest pathway) ที่เกี่ยวข้องกับกักกันพืชและควรได้รับการพิจารณาของเมล็ดพันธุ์ส้ม โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชที่ เกี่ยวข้องกับพื้นที่หนึ่งหรือพื้นที่ที่กำหนด คือ

1.1 จุดเริ่มต้นการวิเคราะห์ (Initiation point) ต้องทราบว่ากระบวนการวิเคราะห์ความ เสี่ยงศัตรูพืชเริ่มขึ้นด้วยเป็นผลมาจากอะไรอันได้แก่

1.1.1 เริ่มต้นโดยการจำแนกเส้นทางศัตรูพืช (PRA initiated by the identification of a pathway) คือเป็นการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชขึ้นมาใหม่หรือทบทวนของเดิม ที่เคยวิเคราะห์ไว้แล้วกับเส้นทางศัตรูพืชเส้นทางหนึ่งโดยเฉพาะที่อาจเกิดขึ้นได้เพราะว่ามีการค้าขาย

ระหว่างประเทศแล้วเริ่มมีสินค้าชนิดหนึ่งที่ไม่เคยมีการนำเข้ามาในประเทศมาก่อน หรือ สินค้ามาจากพื้นที่ใหม่หรือจากแหล่งกำเนิดใหม่ มีพืชชนิดใหม่ถูกนำเข้าเพื่อการคัดเลือกพันธุ์หรือเพื่อการวิจัย มีเส้นทางศัตรูพืชอื่นนอกเหนือจากการนำเข้าสินค้า(การแพร่กระจายโดยธรรมชาติ, วัสดุหีบห่อ, ไปรษณีย์ภัณฑ์, เศษอาหาร, สัมภาระของผู้โดยสาร เป็นต้น) กรณีจำแนกพบว่าไม่มีศัตรูพืชที่มีศักยภาพเป็นศัตรูพืชก็ักกันมีโอกาสปะปนมากับเส้นทางศัตรูพืช การวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชอาจยุติ ณ จุดนี้

1.1.2 เริ่มต้นโดยการจำแนกศัตรูพืช (PRA initiated by the identification of a pest) เป็นการดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชชนิดใหม่หรือทบทวนของเดิมที่ได้เคยวิเคราะห์ไว้แล้วกับศัตรูพืชชนิดหนึ่งโดยเฉพาะ อาจเกิดได้เนื่องจากเกิดภาวะฉุกเฉินจากการตรวจพบการเข้าทำลายหรือการระบาดของศัตรูพืชชนิดใหม่ภายในพื้นที่ที่วิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช หรือเกิดภาวะฉุกเฉินจากการตรวจพบศัตรูพืชชนิดใหม่ติดมากับสินค้านำเข้าชนิดหนึ่ง หรือมีการวิจัยทางวิทยาศาสตร์พบความเสี่ยงจากศัตรูพืชชนิดใหม่ หรือมีศัตรูพืชชนิดหนึ่งเข้ามาในพื้นที่ที่วิเคราะห์ความเสี่ยงโดย 1) มีรายงานว่าศัตรูพืชชนิดหนึ่งทำลายก่อให้เกิดความเสียหายรุนแรงในพื้นที่ใหม่มากกว่าพื้นที่ที่ซึ่งเป็นแหล่งระบาดเดิม 2) ตรวจพบศัตรูพืชชนิดหนึ่งบนสินค้านำเข้าซ้ำแล้วซ้ำอีก 3) มีผู้ยื่นคำขออนุญาตนำเข้าสิ่งมีชีวิตเพื่อการทดลองวิจัย 4) มีการจำแนกพบสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งเป็นพาหะของศัตรูพืชชนิดอื่นเพิ่มขึ้นอีก 5) สิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพันธุกรรมในลักษณะซึ่งสามารถจำแนกได้อย่างชัดเจนว่ามีศักยภาพที่จะเป็นศัตรูพืชได้

1.1.3 เริ่มต้นโดยการทบทวนหรือการปรับปรุงนโยบาย (PRA initiated by the review or revision of a policy) เป็นการดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชชนิดใหม่ หรือทบทวนของเดิมที่ได้เคยวิเคราะห์ไว้แล้ว เกิดขึ้นเพราะมีการตัดสินใจในระดับชาติเพื่อทบทวนกฎระเบียบสุขอนามัยพืช, ข้อกำหนด หรือการปฏิบัติการ หรือมีข้อเสนอจากประเทศหนึ่งหรือโดยหน่วยงานอารักขาพืชนานาชาติ (หน่วยงานอารักขาพืชระดับภูมิภาค องค์การอาหารแห่งสหประชาชาติ) ให้มีการทบทวนหรือปรับปรุง หรือ มีวิธีการจำกัดศัตรูพืชใหม่ หรือระบบการกำจัดศัตรูพืชเดิมใช้ไม่ได้ มีกระบวนการใหม่ หรือข้อมูลใหม่ที่มีผลกระทบต่อตัดสินใจก่อนหน้านี้ หรือมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นกับมาตรการสุขอนามัยพืช หรือสถานการณ์ทางสุขอนามัยพืชในประเทศหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป มีประเทศใหม่เกิดขึ้นหรือ ขอบเขตทางการปกครองเปลี่ยนแปลงไป

1.2 การจำแนกพื้นที่ที่วิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช (Identification of PRA area)

กำหนดพื้นที่ที่วิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชให้ชัดเจนเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาหาข้อมูลที่ต้องการ ได้เหมาะสมถูกต้องกับพื้นที่

1.3 รวบรวมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช

รวบรวมข้อมูลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชทุกขั้นตอน โดยเฉพาะการวิเคราะห์ในระยะเริ่มต้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของศัตรูพืชของส้มในปัจจุบัน ตลอดจนโอกาสที่ศัตรูพืชจะติดมากับเมล็ดพันธุ์ส้ม บรรจุภัณฑ์ และผู้สินค้า สำหรับข้อมูลอื่นๆ จะรวบรวมตามที่มีความต้องการใช้ประกอบเมื่อถึงจุดที่ต้องตัดสินใจ ขณะที่การวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชดำเนินต่อไป

ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชอาจมาจากแหล่งที่หลากหลาย รวมถึงตามอนุสัญญาอารักขาพืชระหว่างประเทศ (มาตรา 18 ข้อซี) ประเทศภาคีสมาชิกต้องมีจุดประสานงานเป็นทางการ เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้ข้อมูลของทางราชการในที่นี้คือ National Plant

Protection Organization (NPPO) ของประเทศสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ที่เคยส่งมาให้ประเทศไทย
วิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชกับผลสัมสด

1.4 ตรวจสอบการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชที่มีการดำเนินการแล้ว

ก่อนเริ่มขบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชต้องตรวจสอบว่าได้เคยวิเคราะห์ความ
เสี่ยงศัตรูพืชกับเมล็ดพันธุ์สัมจากสาธารณรัฐแอฟริกาใต้มาก่อนแล้วหรือไม่ ถ้าเคยมีการวิเคราะห์ความ
เสี่ยงศัตรูพืชมาแล้วจะต้องตรวจสอบว่ายังมีความเหมาะสมหรือไม่ หรือยังสามารถนำมาใช้ได้หรือไม่
เนื่องจากสภาพอาจเปลี่ยนแปลงไป โดยอาจจะนำมาใช้เพียงบางส่วนหรือทั้งหมด เพื่อว่าอาจจะ
สามารถทดแทนความต้องการที่จะวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชใหม่ได้

1.5 ข้อสรุปของขั้นตอนการเริ่มกระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช

เมื่อสิ้นสุดขั้นตอนที่ 1 จะทราบศัตรูพืชและเส้นทางที่เกี่ยวข้องกับศัตรูพืชที่เกี่ยวข้องและพื้นที่
วิเคราะห์ศัตรูพืช รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ รวมทั้งจำแนกและคัดเลือก
ศัตรูพืชที่มีศักยภาพเป็นศัตรูพืชที่จะต้องดำเนินการสุขอนามัยพืช โดยอาจเป็นศัตรูพืชชนิดใดชนิดหนึ่ง
ที่เฉพาะเจาะจง หรือศัตรูพืชที่มีโอกาสปะปนมากับเส้นทางศัตรูพืช

ขั้นตอนที่ 2: การประเมินความเสี่ยงศัตรูพืช (Pest risk assessment)

มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดลำดับความสำคัญศัตรูพืชกักกันที่มีความเสี่ยงที่ประกอบด้วย 3
ขั้นตอนซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน คือ ขั้นตอนที่ 1) การจัดประเภทศัตรูพืช (Pest categorization)
เพื่อพิจารณาว่าศัตรูพืชชนิดใดมีคุณสมบัติจัดเป็นศัตรูพืชกักกัน (quarantine pest) ขั้นตอนที่ 2)
ประเมินโอกาสที่ศัตรูพืชชนิดนั้นจะเข้ามาตั้งรกรากอย่างถาวร และแพร่ระบาด (Assessment for
probability of entry & establishment and spread) ในพื้นที่วิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชได้
ขั้นตอนที่ 3) ประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดจากศัตรูพืช (Assessment of potential
consequences) ในพื้นที่วิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีขั้นตอนการ
ประเมินความเสี่ยงศัตรูพืชดังนี้

2.1 การจัดประเภทศัตรูพืช (Pest categorization) พิจารณาว่าศัตรูพืชของ
เมล็ดพันธุ์สัมชนิดใดมีคุณสมบัติจัดเป็นศัตรูพืชกักกัน (quarantine pest) ตามคำนิยามของศัตรูพืช
กักกันในมาตรฐานระหว่างประเทศสำหรับมาตรการสุขอนามัยพืชฉบับที่ 5. (Glossary of
Phytosanitary Terms) (Anonymous, 2006) ที่ว่า “ศัตรูพืชกักกัน (Quarantine pest) หมายถึง
ศัตรูพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจที่มีศักยภาพต่อพื้นที่ที่อยู่ในอันตรายนั้นและยังไม่มีอยู่ในที่นั้นหรือ
มีอยู่แต่ไม่แพร่กระจายอย่างกว้างขวางและกำลังมีการควบคุมอยู่อย่างเป็นทางการ (FAO, 2006)

2.2 การประเมินโอกาสการเข้ามาและแพร่ระบาด (Assessment of the
probability of introduction and spread) การเข้ามาของศัตรูพืชประกอบด้วยกระบวนการ
เคลื่อนย้ายของศัตรูพืชเข้ามาและการเจริญแพร่ขยายพันธุ์ตั้งรกรากอย่างถาวรในพื้นที่วิเคราะห์ความ
เสี่ยงศัตรูพืช โดยการประเมินโอกาสการเข้ามาของศัตรูพืชจะต้องวิเคราะห์เส้นทางแต่ละเส้นทางที่
ศัตรูพืชอาจปะปนร่วมมากับเส้นทางจากแหล่งกำเนิดจนเข้าเจริญและแพร่ขยายพันธุ์ในพื้นที่วิเคราะห์
ความเสี่ยงศัตรูพืชได้ ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชที่เริ่มต้นจากเส้นทางศัตรูพืชหนึ่ง
ที่เฉพาะเจาะจงต้องตรวจสอบโอกาสที่เป็นไปได้ที่ศัตรูพืชจะเข้ามาในพื้นที่วิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช
จะสัมพันธ์กับเส้นทางศัตรูพืชอื่นๆ ด้วย โดยการประเมินโอกาสความเป็นไปได้ของการแพร่ระบาดใน
เบื้องต้นจะพิจารณาทางด้านชีววิทยาเหมือนกับการประเมินโอกาสความเป็นไปได้ของศัตรูพืชที่จะเข้า
มาและเจริญแพร่ขยายพันธุ์ตั้งรกรากอย่างถาวร

2.2.1 โอกาสการเข้ามาของศัตรูพืช(Probability of entry of a pest)

ขึ้นอยู่กับเส้น ทางศัตรูพืชจากประเทศส่งออกสินค้าไปยังประเทศปลายทาง ความถี่และปริมาณศัตรูพืชที่ติดมากับสินค้า จำนวนเส้นทางการค้าของศัตรูพืชในพื้นที่ที่วิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชจะสูงขึ้นตามด้วย จึงควรมีการสังเกตเส้นทางการค้าและการบันทึกไว้สำหรับศัตรูพืชที่จะเข้าไปในพื้นที่ใหม่ เส้นทางการค้าที่มีศักยภาพแต่ยังไม่ปรากฏในปัจจุบันควรนำมาประเมินร่วมด้วย รวมถึงข้อมูลการตรวจพบศัตรูพืชกับสินค้านำเข้าอาจเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ที่ศัตรูพืชชนิดหนึ่งอาจจะติดปะปนมากับเส้นทางการค้าหนึ่งและมีชีวิตรอดในขณะขนส่งและเก็บรักษา

2.2.2 โอกาสการเข้ามาตั้งรกรากอย่างถาวรและแพร่ขยายพันธุ์ (Probability of establishment) ควรมีข้อมูลด้านชีววิทยาของศัตรูพืชที่เชื่อถือได้ (วงจรชีวิต พืชอาศัย การแพร่ระบาด การอยู่รอด เป็นต้น) จากพื้นที่ซึ่งศัตรูพืชนั้นปรากฏอยู่ในปัจจุบัน สามารถนำมาเปรียบเทียบกับสภาพในพื้นที่ที่ศัตรูพืชนั้นปรากฏอยู่ในปัจจุบัน (ควรจะนำปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่ถูกควบคุม เช่นในเรือนกระจกหรือเรือนเพาะชำ) และใช้คำตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญมาประเมินโอกาสเข้ามาเจริญและแพร่ขยายพันธุ์ของศัตรูพืช กรณีที่เคยเกิดมาแล้วในอดีต ที่เกี่ยวข้องกันศัตรูพืชที่คล้ายคลึงกันสามารถนำมาพิจารณาด้วยเช่นเดียวกัน ตัวอย่างของปัจจัยที่ควรนำมาพิจารณา ได้แก่ การมีพืชอาศัย จำนวนพืชอาศัยและการแพร่กระจายของพืชอาศัยในพื้นที่ที่ วิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่วิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช ศักยภาพความสามารถในการปรับตัวของศัตรูพืช วิธีการมีชีวิตอยู่รอดของศัตรูพืช การปฏิบัติทางการเกษตรและมาตรการป้องกันกำจัด

ในการพิจารณาโอกาสการเข้ามาตั้งรกรากอย่างถาวรและแพร่ขยายพันธุ์ของศัตรูพืชนั้นควรบันทึกไว้ด้วยว่าศัตรูพืชบางชนิดอาจปรากฏอยู่ในช่วงหนึ่ง (ดู ISPM No.8 Determination of pest status in an area) แต่อาจจะไม่สามารถเจริญและแพร่ขยายพันธุ์ในพื้นที่ที่วิเคราะห์ความเสี่ยงได้ (เนื่องจากสภาพอากาศไม่เหมาะสม) แต่จะสามารถมีผลกระทบทางเศรษฐกิจในระดับที่ยอมรับไม่ได้ในภายหลังได้ (ดู IPPC Art. VII.3)

2.2.3 โอกาสการแพร่ระบาดของศัตรูพืชหลังจากเข้ามาตั้งรกรากอย่างถาวรและแพร่ขยายพันธุ์ (Probability of spread after establishment) ต้องใช้ข้อมูลทางชีววิทยาที่เชื่อถือได้จากแหล่งศัตรูพืชมาใช้เปรียบเทียบกับสถานการณ์ในพื้นที่ที่ศัตรูพืชนั้นระบาดอยู่ในปัจจุบัน และการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำมาใช้ประเมินโอกาสการแพร่ระบาด และกรณีตัวอย่างที่เคยเกิดมาแล้วกับศัตรูพืชที่คล้ายคลึงกันสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพิจารณา ปัจจัยที่ใช้พิจารณา ได้แก่ ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในสภาพธรรมชาติและ/หรือ สภาพแวดล้อมที่ถูกจัดการสำหรับการแพร่ระบาดของศัตรูพืชโดยธรรมชาติ มีสิ่งกีดขวางโดยธรรมชาติ ศักยภาพการเคลื่อนย้ายไปกับสินค้าหรือพาหนะขนส่ง จุดประสงค์ของสินค้าไปใช้ประโยชน์ พาหะที่มีศักยภาพของศัตรูพืชในพื้นที่ที่วิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช ศัตรูธรรมชาติที่มีศักยภาพของศัตรูพืชในพื้นที่ที่วิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช ช่วงเวลาของวงจรชีวิต จำนวนรุ่นต่อปี ระยะฟักตัว และอื่นๆ

ข้อมูลโอกาสการแพร่ระบาดของศัตรูพืชจะถูกนำมาใช้ประเมินศักยภาพความสำคัญทางเศรษฐกิจของศัตรูพืชที่อาจแสดงออกในพื้นที่ที่วิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชด้วย หากศัตรูพืชชนิดนั้นเข้ามาและเจริญแพร่ขยายพันธุ์ในพื้นที่ที่มีศักยภาพทางความสำคัญทางเศรษฐกิจต่ำ และแพร่ระบาดไปในพื้นที่ที่มีศักยภาพทางความสำคัญทางเศรษฐกิจสูง ยิ่งกว่านั้นอาจมีความสำคัญในขั้นตอนการจัดการความเสี่ยงเมื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการควบคุมให้อยู่ภายใต้ขอบเขตหรือจำกัดศัตรูพืชให้หมดสิ้นไป

2.2.4 ข้อสรุปเกี่ยวกับโอกาสการเข้ามาเจริญแพร่ขยายพันธุ์และระบาดของศัตรูพืช (Conclusion on the probability of introduction and spread) ภาพรวมของโอกาสเข้ามาเจริญแพร่ขยายพันธุ์ควรแสดงในลักษณะที่เหมาะสม อาจแสดงข้อมูลในลักษณะเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ

2.3 การประเมินผลทางเศรษฐกิจที่อาจเกิดขึ้น (Assessment of potential economic consequence) นำข้อมูลต่างๆที่สัมพันธ์ของศัตรูพืชและพืชที่มีศักยภาพเป็นพืชอาศัยมารวมกัน และมีการวิเคราะห์การสูญเสียทางเศรษฐกิจเพื่อประเมินผลกระทบทุกด้านของศัตรูพืช เช่น ศักยภาพของผลที่ตามมาทางเศรษฐกิจ ควรมีข้อมูลเชิงปริมาณที่ให้รายละเอียดมูลค่าที่เป็นเงินสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพอาจจะใช้ได้เช่นเดียวกัน การหารือกับนักเศรษฐศาสตร์จะเป็นประโยชน์อย่างมาก มีหลายกรณีที่มีการวิเคราะห์ในรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินผลที่เกิดขึ้นตามมาทางเศรษฐกิจ ซึ่งคาดว่าจะเกิดขึ้นอาจไม่มีความจำเป็นถ้ามีหลักฐานเพียงพอ หรือเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางทั่วไป แล้วว่าการเข้ามาของศัตรูพืชชนิดหนึ่งนั้นจะก่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจตามมาในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้

2.4 ระดับความไม่แน่นอน (degree of uncertainly) การประเมินโอกาสการเข้ามาของศัตรูพืชและผลที่ตามมาทางด้านเศรษฐกิจจะมีปัจจัยที่ไม่แน่นอนเข้ามาเกี่ยวข้องจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการประเมินที่นอกเหนือจากสภาพซึ่งศัตรูพืชเกิดระบาดตามสภาพทางทฤษฎีในพื้นที่วิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องบันทึกไว้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่ไม่แน่นอนและระดับของความไม่แน่นอนที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

2.5 ข้อสรุปของการประเมินความเสี่ยงของศัตรูพืช (Conclusion of the pest risk assessment stage)

ผลการประเมินความเสี่ยงศัตรูพืชจะได้ชนิดของศัตรูพืชที่จำแนกประเภทแล้วบางชนิดหรือทั้งหมด และอาจจะถูกนำมาพิจารณาเกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงศัตรูพืชให้เหมาะสมรวมทั้งพื้นที่บางส่วนหรือทั้งหมดของพื้นที่ที่วิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชอาจกำหนดเป็นพื้นที่ที่มีปัจจัยสภาพแวดล้อมเหมาะสมต่อการเจริญและแพร่ขยายพันธุ์ของศัตรูพืชจนทำให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยต้องทำหลักฐานเอกสาร รวมทั้งความไม่แน่นอนที่เกิดร่วมอยู่ด้วย เพื่อจะได้นำมาใช้ในขั้นตอนการจัดการความเสี่ยงศัตรูพืช

ขั้นตอนที่ 3 การจัดการความเสี่ยงศัตรูพืช (Pest risk management)

เป็นการกำหนดมาตรการทางเลือกสำหรับการจัดการความเสี่ยงเพื่อลดความเสี่ยงที่ระบุในขั้นตอนที่ 2 โดยที่ข้อสรุปจากการประเมินความเสี่ยงจะถูกนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจว่าจำเป็นหรือไม่ที่ต้องจัดการความเสี่ยงและมาตรการที่ใช้จัดการความเสี่ยงจะมีความเข้มแข็งเพียงพอที่จะใช้หรือไม่ หลักการจัดการความเสี่ยงจะต้องคำนึงถึงประเด็น ดังนี้

3.1 ระดับความเสี่ยง (Level of risks) ใช้หลักการจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่มีระดับเหมาะสมซึ่งสามารถยอมรับได้ (Appropriate Level of acceptable; ALOP) หรือระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (acceptable)

3.2 ข้อมูลวิชาการประกอบการพิจารณาการจัดการความเสี่ยงโดยดูจากข้อมูลที่ได้รับรวบรวมได้

3.3 การยอมรับความเสี่ยง (Acceptable of risk) นำผลของการประเมินความเสี่ยงนับตั้งแต่การเข้ามาตั้งรกรากอย่างถาวรและการแพร่ระบาดและผลกระทบต่อเศรษฐกิจที่แสดงความ

เสี่ยงว่าไม่สามารถยอมรับได้นั้นมาจัดการจำแนกมาตรการสุขอนามัยพืชเพื่อลดความเสี่ยงลงให้ถึงระดับต่ำสุดที่ยอมรับได้

3.4 จำแนกและคัดเลือกวิธีการที่เหมาะสมที่มีประสิทธิภาพในการลดโอกาสการเข้ามาเจริญและแพร่ขยายพันธุ์ของศัตรูพืชที่เหมาะสม โดยมาตรการที่นำมาใช้ควรให้ผลแน่นอนและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติเหมาะสมกับรูปแบบและแหล่งกำเนิดสินค้าที่เป็นพืชอาศัยหรือพาหะ โดยไม่เป็นอุปสรรคขัดขวางการค้าในแง่จำกัดการนำเข้าสินค้าโดยไม่มีเหตุผล อาจใช้มากกว่าสองมาตรการเพื่อลดความเสี่ยงจนถึงระดับที่ยอมรับ

3.5 การรับรองสุขอนามัยพืช (Phytosanitary certificate) โดยการรับรองว่าสินค้าปราศจากศัตรูพืชกักกันซึ่งกำหนดโดยประเทศผู้นำเข้าและเป็นไปตามข้อกำหนดด้านสุขอนามัยพืชของประเทศนำเข้า ซึ่งเป็นการยืนยันว่าได้มีการจัดการความเสี่ยงตามที่กำหนด รวมทั้งอาจกำหนดให้ระบุข้อความเพิ่มเติม (additional declaration) เพื่อแสดงให้เห็นว่าได้มีการดำเนินการมาตรการสุขอนามัยพืชเป็นการเฉพาะ (Anonymous, 2001b) นอกจากนี้มาตรการอื่นอาจนำมาใช้ร่วมกันตามที่ได้มีการทำความตกลงแบบทวิภาคี หรือพหุภาคี (bilateral or multilateral agreement)

3.6 บทสรุปการจัดการความเสี่ยง ผลที่ได้รับจากขบวนการจัดการความเสี่ยงศัตรูพืช อาจไม่มีมาตรการซึ่งได้รับการพิจารณาแล้วว่าเหมาะสม หรือมีการเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยงวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีการซึ่งพบว่าสามารถทำให้ความเสี่ยงซึ่งเกิดร่วมกับศัตรูพืชลดต่ำจนอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ วิธีการจัดการความเสี่ยงเหล่านี้จะอยู่บนพื้นฐานของกฎระเบียบหรือข้อกำหนดด้านสุขอนามัยพืช

การจัดการเอกสารการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช (Documentation of Pest Risk Analysis)

ตามอนุสัญญาว่าด้วยการอารักขาพืชระหว่างประเทศและหลักการว่าด้วย “ความโปร่งใส” (ISPM No.1: Principles of plant quarantine as related to international trade) กำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องมีเอกสารกระบวนการทั้งหมดจากขั้นตอนริเริ่มถึงการจัดการความเสี่ยงศัตรูพืชและเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจกำหนดมาตรการเพื่อจัดการความเสี่ยง เพื่อใช้ประโยชน์เมื่อต้องการทบทวนมาตรการหรือเกิดกรณีโต้แย้ง

4. การสรุปผลและเขียนรายงาน

เวลาและสถานที่

เวลา กันยายน 2555 – ตุลาคม 2556

สถานที่ กลุ่มวิจัยกักกันพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร

ผลและวิจารณ์ผลการทดลอง

การศึกษาวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง

1. การรวบรวมข้อมูลพืชและศัตรูพืช

ข้อมูลทั่วไปของพืช (Information on crops)

การรวบรวมข้อมูลพืช พืชในวงศ์ Rutaceae ได้แก่ *Citrus* spp. L. *Poncirus* spp. และ *Fortunella* spp. มีกำเนิดมามากกว่า 2 ล้านปีแล้วมาแล้วในเขตภูมิอากาศร้อนหรือกึ่งร้อนทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบภาคเหนือของอินเดีย จีน และมาเลเซียมีการแพร่กระจายไปหลายแห่งทั่วโลก

ปัจจุบันพืชนี้สามารถปลูกได้เป็นการค้าที่ระหว่าง 35 องศาเหนือ และ 35 องศาใต้ของเส้นศูนย์สูตร ใน
 สาธารณรัฐแอฟริกาใต้มีการปลูกพืชในสกุล ซิตรัส พอนซิรัสและฟอจูนเလာ โดยส้มเป็นพืชอุตสาหกรรม
 ที่มีอายุมากกว่าสามร้อยปีมาแล้วจึงมีต้นส้มมากกว่ายี่สิบล้านต้นในพื้นที่ห้าหมื่นแปดพันเฮคเตอร์.

โดยประมาณหนึ่งพันสามร้อยเกษตรกรปลูกเพื่อส่งออก สองพันสองร้อยเป็นผู้ปลูกขนาดเล็ก

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Citrus* spp. L. *Poncirus* spp. และ *Fortunella* spp.

อนุกรมวิธานของพืช

Kingdom: Plantae

Class: Magnolioidae

Subclass Rosidae

Class: Monocotyledonae

Order: Sapindales

Family: Rutaceae

Genus: *Citrus* *Poncirus*

Fortunella

ชื่อสามัญ: Citrus, Kumquat, Trifoliolate

มีหลายสายพันธุ์เช่น *Citrus aurantifolia*, *Citrus aurantium*, *Citrus bergamia*, *Citrus
 deliciosa*, *Citrus excels*, *Citrus grandis*, *Citrus hystrix*, *Citrus jambhiri*, *Citrus junos*, *Citrus
 latifolia*, *Citrus limon*, *Citrus limonia*, *Citrus macrophylla*, *Citrus madurensis*, *Citrus
 medica*, *Citrus meyerii*, *Citrus myrtifolia*, *Citrus nobilis*, *Citrus reshni*, *Citrus reticulate*,
Citrus sinensis, *Citrus unshiu*, *Citrus volkameriana*, *Citrus paradisi* (syn. *Citrus paradisi*)
 ,*Citrus reticulate*, *Citrus sinensis*, *Citrus tangelo*, *Fortunella crassifolia*, *Fortunella
 japonica*, *Fortunella margarita* และ *Poncirus trifoliata* (syn. *Citrus trifoliata*)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ : Citrus จะเป็นไม้พุ่ม ขนาดใหญ่ หรือเล็กแตกต่างกัน แต่
Fortunella และ *Poncirus* จะมีขนาดเล็กกว่าเล็กน้อย

สายพันธุ์ที่ขอนำเข้ามาคือ *Citrus sinensis* (L.) Osbeck x *Poncirus trifoliata* (L) Raf.
 (Common name = Citrang)

ปริมาณนำเข้า : 19 กิโลกรัมในปี 2548 และ 18 กิโลกรัมในปี 2550 (สำนักควบคุมพืชและ
 วัสดุการเกษตร)

ข้อมูลเกี่ยวข้องกับแหล่งปลูก: แหล่งผลิตจะแบ่งออกเป็น ส้ม orange 70% . grapefruit
 16%, naartjies 7 % และ lemons 7 % . โดยแหล่งปลูกซิตรัสจะแตกต่างกันใน สามเขตภูมิอากาศ
 พบว่ามีปริมาณมากเป็นอันดับสองรองจาก Deciduous ซึ่งได้แก่แอฟริคอต พลัม แอปเปิลและแพร์.
 แหล่งปลูกที่สำคัญได้แก่ Eastern Cape ประมาณ 23% ของผลผลิต Limpopo 31% Western
 Cape 17% Mpumalanga 21% Kwazulu Natal contributes 7% และ แหล่งอื่นๆ 1% ซึ่งผู้ผลิต
 เมล็ดของแอฟริกาใต้ที่สำคัญคือ บริษัท Surplus seed ที่ได้ส่งเมล็ดออกไปจำหน่ายยังหลายๆ
 ประเทศได้แก่ China, Chile, Australia, Reunion, Dominican Republic, United State of
 America, Zimbabwe, Mozambique, Zambia, Namibia Egypt และ Spain .

การผลิตส้มในแอฟริกาใต้ : หน่วยงานที่ควบคุมคือ Citrus Improvement Scheme (CIS) ที่ตั้ง the first Certified seed ในปี 1986 แต่ปัจจุบันจะมี Citrus Research International รับผิดชอบ CIS และ the citrus Foundation Block (CFB) ที่จะให้เกษตรกรผู้ปลูกส้มในโรงเรือนได้รับต้นส้มที่มีคุณภาพดี ลักษณะทางพันธุกรรมที่ดีและปราศจากศัตรูพืช โดย โรงเรือนที่ผลิตต้นส้มต้องได้รับการรับรองว่ามีกระบวนการผลิตที่ดีและมีการตรวจสอบระบบปีละ 2 ครั้ง และต้องปฏิบัติตามอย่างน้อยขั้นต่ำตามข้อกำหนดของ CIS รวมถึงการจดทะเบียนภายใต้ Plant Improvement Act โดยเฉพาะสภาวะเชื้อรา Phytophthora โดยต้นส้มต้องมาจากส่วนขยายพันธุ์ เช่น ท่อนพันธุ์ และเมล็ดพันธุ์ที่ได้รับการรับรองว่าปลอดศัตรูพืชร้ายแรงและเชื้อรา Phytophthora ภายใน 21 เดือน หลังจากแตกตา รวมถึงภายใต้ Plant Improvement Act จะกำหนดให้ citrus และ/หรือพืชที่มีความใกล้เคียงกัน จะต้องปลอดจาก Citrus Black Spot และ Citrus Greening ปัจจุบันมี โรงเรือนที่ได้รับการรับรองทั้งหมดรวม 22 แห่ง

พื้นที่และผลผลิต : เนื่องจากส้มเป็นอุตสาหกรรมที่มีอายุมากกว่าสามร้อยปีมาแล้ว จึงมีต้นส้มมากกว่ายี่สิบล้านต้นในพื้นที่ท่าเหมินแปดพันเฮกเตอร์ โดยประมาณหนึ่งพันสามร้อยเกษตรกรปลูกเพื่อส่งออก สองพันสองร้อยเป็นผู้ปลูกขนาดเล็ก และมีคณงานมากกว่าหนึ่งแสนคนในสวนนี้ แหล่งผลิตส้มจะแบ่งออกเป็น ส้ม orange 70%, grapefruit 16%, naartjies 7% และ lemons 7% โดยแหล่งปลูกชนิดต่างๆแตกต่างกันในสามเขตภูมิอากาศ แต่เมื่อพิจารณาถึงปริมาณจะพบว่าปริมาณมากเป็นอันดับสองรองจาก Deciduous ซึ่งได้แก่ แอปเปิ้ล พลัม แอปเปิ้ลและแพร์ แหล่งผลิต CFBCitrus ที่สำคัญตั้งอยู่ที่ Eastern Cape แต่ไม่มีการผลิตเป็นการค้า แหล่งผลิตเป็นการค้าที่ใหญ่ที่สุดคือ Kirkwood ซึ่ง National Plant Protection Organization กำหนดให้วาร์รอบๆ CFB ต้องไม่ปลูกส้มปลูกเป็นการค้า รวมถึงปลูกในบ้านเป็นระยะ 5 กิโลเมตร ต้นต่อของส้มจะที่จะปลูกใน ต้องตรวจสอบว่าปลอดจากไวรัสโดยการกราฟและตรวจสอบโดยใช้พืชทดสอบ หรือ ELISA หรือ PCR ก่อนจะขยายต่อในแหล่งที่ปลอดไวรัส แหล่งผลิต CFBCitrus อื่นๆ เช่น Western Cape 17% Mpumalanga 21% Kwazulu Natal contributes 7% Limpopo contributes 31% และแหล่งอื่นๆ 1%

การเก็บเกี่ยว : ผลจะถูกเก็บเกี่ยวโดยใช้มือ แยกเม็ดออกจากผลแล้วนำเมล็ดไปแช่น้ำร้อนที่อุณหภูมิ 51.5 องศาเซลเซียส นาน 10 นาที และจุ่มด้วยสาร 8-Hydroxyquinoline sulphate ที่ 15 กรัมต่อลิตรและสารผสม Celest XL (Fludioxonil (phenylpyrrole) และ Mefenoxam (pheylamide) 0.67 มิลลิกรัมต่อเมล็ด 1 ลิตร ปล่อยให้เมล็ดแห้งแล้วบรรจุใส่ถุงพลาสติก 1-2 ลิตร และเก็บที่อุณหภูมิ 10 องศาเซลเซียส

ข้อมูลการนำเข้า: มีข้อมูลว่าประเทศไทยเคยมีการนำเข้าเมล็ดพันธุ์จากสาธารณรัฐแอฟริกาใต้เพื่อใช้เป็นต้นต่อให้กับส้มในประเทศไทย ระหว่างปี 2548-2550 พบว่ามีการนำเข้าเมล็ดพันธุ์จากสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ 2 ครั้งคือในปี 2548 จำนวน 19 กก. และปี 2550 จำนวน 18 กก. โดยพันธุ์ที่ขออนุญาตนำเข้าคือ *Citrus sinensis* (L.) Osbeck x *Poncirus trifoliata* (L) Raf. (Common name = Citrange)

สายพันธุ์ที่ผลิต : ปัจจุบันมีสายพันธุ์ที่ผลิตเป็นต้นต่ออยู่ 11 Cultivar จำนวน 2,494 ต้น เมื่อรวมทุก Cultivar จะผลิตเมล็ดส้มได้ประมาณ 3,320 ลิตรต่อปี (Citrus Research International (Pty) Ltd ; online)

ข้อมูลแหล่งส่งออกเมล็ดพันธุ์ในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ : ผู้ผลิตเมล็ดของแอฟริกาใต้ที่สำคัญคือ บริษัท Surplus seed ที่ได้ส่งเมล็ดออกไปจำหน่ายยังหลายๆประเทศ ได้แก่ จีน, ซิลี, ออสเตรเลีย, รัสเซีย, บอตสวานา, สหพันธรัฐโดมินิกัน, สหพันธรัฐคองโก, ซิมบับเว, โมแซมบิก, แคมเบีย, นามิเบีย, อียิปต์, โปรตุเกส และ สเปน

การรวบรวมข้อมูลศัตรูพืช รวบรวมข้อมูลศัตรูพืชทั้งในและนอกประเทศจากเอกสารวิชาการต่างๆทั้งในและนอกประเทศ เว็บไซต์ต่างๆข้อมูลที่หน่วยงานอารักขาพืชของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้จัดส่งมาใช้ในการขอนำเข้าผลส้มจากสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ เช่น ข้อมูลจาก พัฒนาและคณะ (2537); CABI (2007) และ CABI (2012) ได้ศัตรูพืชทั้งหมด 437 ชนิด

การรวบรวมข้อมูลจากประเทศอื่นที่ได้ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงก่อนแล้ว

ประเทศไทยและประเทศอื่นยังไม่เคยดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชจากเมล็ดพันธุ์ *Citrus*, *Fortunella* และ *Poncirus* สาธารณรัฐแอฟริกาใต้มาก่อน

2. ผลการศึกษาวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงศัตรูพืช (Risk Assessment)

ขั้นตอนที่ 1 การเริ่มต้นการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช พบว่าจุดเริ่มต้นการวิเคราะห์ (Initiation point) เกิดขึ้นจากประเทศไทยมีการปรับปรุงกฎระเบียบทางกฎหมายและนโยบายปรับปรุงมาตรการสุขอนามัยพืชสำหรับการนำเข้าเมล็ดพันธุ์ส้มจากต่างประเทศให้รัดกุมยิ่งขึ้นทำให้ประเทศที่ไม่ปฏิบัติตามที่กำหนดต้องยื่นขอการนำเข้าใหม่จึงต้องมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชเพื่อกำหนดมาตรการทางสุขอนามัยพืชที่เหมาะสมต่อไปโดยพื้นที่วิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชที่กำหนดในการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชสำหรับการนำเข้าเมล็ดพันธุ์ส้ม คือ “ประเทศไทย” ซึ่งพื้นที่ที่อยู่ในอันตราย (Endangered area) ได้แก่ พื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดในประเทศไทย ที่มีพืชอาศัยที่อ่อนแอต่อการเข้าทำลายของศัตรูพืชอยู่และมีปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญแพร่พันธุ์อย่างถาวรของศัตรูพืชซึ่งอาจจะติดเข้ามากับเส้นทาง (Pathway) คือ เมล็ดพันธุ์ส้ม จากข้อมูลเบื้องต้นมีศัตรูพืชที่สืบค้นได้มี 437 ชนิด และประเทศไทยยังไม่เคยดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงกับเมล็ดพันธุ์ส้มจากแอฟริกาใต้มาก่อน

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเสี่ยงศัตรูพืช (Pest risk assessment)

2.1 การจัดประเภทศัตรูพืช (Pest Categorization) นำศัตรูพืชแต่ละชนิด มาตรวจสอบตามคำนิยามของศัตรูพืชกักกันตามคำนิยามในมาตรฐานระหว่างประเทศสำหรับมาตรการสุขอนามัยพืช ฉบับที่ 5.

ผลการนำศัตรูพืช 437 ชนิด (ตารางที่ 1) ที่เป็นศัตรูพืชของส้มมาศึกษาพบว่าเป็นแมลง 241 ชนิด ไโรและแมงมุม 21 ชนิด สไส้เดือนฝอย 20 ชนิด หอย/ทาก 2 ชนิด เชื้อรา 75 ชนิด แบคทีเรีย 8 ชนิด ไวรัสไวรอยด์ 14 ชนิด วัชพืช 54 ชนิดและไม่สามารถจำแนกชนิดได้ 2 ชนิดตามตารางที่ 1 และเมื่อนำศัตรูพืชที่พบในสหรัฐอเมริกา 437 ชนิดมาจัดกลุ่มศัตรูพืชโดยพิจารณาข้อมูลทางชีววิทยาพบว่าศัตรูพืชที่มีในแอฟริกาใต้แต่ไม่มีรายงานในประเทศไทยและสามารถติดมากับเมล็ดพันธุ์ส้มได้ (ตารางที่ 2) มี 6 ชนิดโดยพบศัตรูพืชที่มีศักยภาพเป็นศัตรูพืชกักกันได้ 6 ชนิด ได้แก่

รา (1 ชนิด) ได้แก่ *Chalara elegans*

แบคทีเรีย (2ชนิด) ได้แก่ *Candidatus Liberibacter africanum* และ *Xylella fastidiosa*

ไวรัส (3ชนิด) ได้แก่ *Citrus psorosis A*, *Citrus tatter leaf*, *Citrus leaf blotch*

(*Citrus wood Pocket*)

2.2 การประเมินศักยภาพการเข้ามาตั้งรกรากถาวรและแพร่ระบาดของศัตรูพืชโดยพิจารณา
ชีววิทยาของศัตรูพืชแต่ละชนิด การเข้าทำลายตามเส้นทางศัตรูพืช และการเข้าสู่พืชอาศัย ฯลฯ พบ
ศัตรูพืชที่มีศักยภาพการเข้ามาตั้งรกรากถาวรและแพร่ระบาดในพื้นที่วิเคราะห์ความเสี่ยงคือ

ความเสี่ยงสูง ได้แก่ แบคทีเรีย *Candidatus Liberibacter africanum*, *Xylella fastidiosa* , ไวรัส *Citrus psorosis A* และ *Citrus leaf blotch (Citrus wood Pocket)*

ความเสี่ยงต่ำ ได้แก่ ไวรัส *Citrus tatter leaf*

ความเสี่ยงต่ำมาก ได้แก่ รา *Chalara elegans*

2.3 การประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อมพบศัตรูพืชกักกันได้แก่

ผลกระทบสูง ได้แก่ แบคทีเรีย *Candidatus Liberibacter africanum* และ *Xylella fastidiosa*

ผลกระทบปานกลาง ได้แก่ ไวรัส *Citrus leaf blotch (Citrus wood Pocket)* และ *Citrus tatter leaf*

สรุปผลการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงศัตรูพืชได้ชนิดศัตรูพืชกักกันดังนี้

ความเสี่ยงสูง ได้แก่ แบคทีเรีย *Candidatus Liberibacter africanum* เชื้อสาเหตุโรค
กรีนนิ่ง (*Citrus Greening bacterium*) , *Xylella fastidiosa* สาเหตุโรค *Variegated chlorosis*
ไวรัส *Citrus psorosis A* สาเหตุโรค *Citrus Psorosis*

ความเสี่ยงปานกลาง ได้แก่ *Citrus leaf blotch (Citrus wood Pocket)*

ความเสี่ยงต่ำมาก ได้แก่ ไวรัส *Citrus tatter leaf*

2.4 ระดับความไม่แน่นอน คือ มีความไม่ชัดเจนในสถานภาพของแบคทีเรีย 2 ชนิดคือ

Pseudomonas syringae และ *Pseudomonas agglomerans* กับเมล็ดพันธุ์ส้มเนื่องจากไม่มีข้อมูล
และ *Xylella fastidiosa* สาเหตุโรค *Variegated chlorosis* แม้จะมีความพยายามทดลองว่าไม่ถ่ายทอด
ทางเมล็ดพันธุ์ แต่หลายประเทศก็ยังกำหนดมาตรการในการนำเข้าเช่นสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย
จึงยังถือว่ามีความเสี่ยงในการเป็นศัตรูพืชกักกันให้กับเมล็ดส้ม

2.5 ข้อสรุปของการประเมินความเสี่ยงศัตรูพืช

การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงเป็นผลมาจากมีผู้ยื่นขอนำเข้าเมล็ดพันธุ์ส้มจาก
แหล่งที่มีศัตรูพืชกักกันซึ่งเป็นผลมาจากการปรับปรุงกฎระเบียบของประเทศไทยซึ่งผลการประเมินพบ
ศัตรูพืชที่มีความเสี่ยงสูง ปานกลางและต่ำมากที่ต้องมีมาตรการจัดการความเสี่ยงศัตรูพืชก่อนการนำเข้า

ข้อมูลศัตรูพืชกักกันที่มีความเสี่ยง

1. แบคทีเรีย *Candidatus Liberibacter africanus* มีชื่อเรียกว่า *Greening african stain*
สาเหตุโรคกรีนนิ่ง เป็นศัตรูของพืชตระกูลส้มทุกชนิดเช่น *sweet orange (Citrus sinensis)* และพันธุ์
Valencia จะแสดงอาการรุนแรงมากในส้มพันธุ์ *mandarin* และ *tangelos* แต่จะน้อยใน *lemon* และ
acid lime ปัจจุบันในแอฟริกาใต้ตรวจพบเชื้อในพืชตระกูลส้มเท่านั้น

การเข้ามา เชื้อจะติดมากับเมล็ดได้ จะทำลายพืชได้ในระยะดอก ผล ต้นกล้า ต้น กิ่งก้าน และ
เมล็ด การตรวจสอบด้วยตาเปล่าค่อนข้างยากต้องใช้เทคนิคทาง *Polymerease chain reaction (PCR)*
หรือส่องดูด้วยกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอน แต่อาการที่อาจพบกับเมล็ดคือเมล็ดเหี่ยวยุบ ดังนั้นถ้าเมล็ด
พันธุ์ส้มไม่ได้ตรวจสอบด้วยวิธีที่เหมาะสมทุกเมล็ดก็จะมีความเสี่ยงสูง

การตั้งรกรากอย่างถาวร เชื้อนี้จะเจริญอยู่ใน *sieve tube* ของท่อลำเลียงอาหารของพืช ใน
แอฟริกาใต้จะมีอาการรุนแรงไม่มากนัก มักพบมากในละติจูดสูงๆหรือเหนือระดับน้ำทะเล 900 เมตร

เช่นเดียวกับการปลูกส้มในประเทศไทยที่มีอยู่มีแหล่งปลูกหลายพื้นที่ที่ระดับความสูงต่างกัน อุณหภูมิที่เหมาะสมคือต่ำกว่า 27 องศาเซลเซียส (da Graça and korsten, 2004) พืชอาศัยหลักได้แก่ *Citrus nobilis* (tangor) *Citrus reticulata* (mandarin)และ *Citrus sinensis* (navel orange) ซึ่ง 2 ชนิดหลังเป็นส้มที่ปลูกมากในประเทศไทยความเสี่ยงในระดับปานกลาง

การแพร่กระจาย แมลงพาหะนำเชื้อแบคทีเรียสาเหตุโรครินนิ่งมี 2 ชนิด คือแมลง African citrus psyllid (*Trioza erytrae*) พบในแอฟริกาและ Asian citrus psyllid (*Diaphorina citri*) ในแถบทวีปเอเชีย โดยการทดลองพบว่า psyllid 2 ชนิดสามารถถ่ายทอดโรคได้ (Massoni et al.,1976; Lallemand et al., 1986) ประเทศไทยมีแมลงพาหะ Asian citrus psyllid เชื่อจะพบในส่วน haemolymph และต่อมน้ำลายของแมลงพาหะทั้ง 2 ชนิด ความเสี่ยงในระดับสูง

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ มีรายงานการสูญเสียผลผลิตในแอฟริกาได้ประมาณ 30-100 % ในปี ค.ศ.1932-1936 และ 1939-1946 ในช่วงกลางปี 1970 คาดว่าต้นส้มจะติดเชื้อมี 4 ล้านต้นจากจำนวนส้ม 11 ล้านต้น พบปัญหาโรค กรีนนิ่งที่เกิดจากเชื้อ *Candidatus Liberibacter asiatica* อยู่แล้วที่ทำให้ความเสียหายทำให้ผลผลิตส้มลดลง ดังนั้นหากมีเชื้อสายพันธุ์อื่นเพิ่มเข้ามาจะยิ่งเกิดปัญหาในการกำจัดมากขึ้น การควบคุมต้องควบคุมแมลงพาหะและป้องกันพืชอาศัย ถ้ามีการเข้าทำลายมากผลผลิตจะเสียหายเพิ่มและเชือนี้จัดเป็น Quarantine pest ของหลายๆประเทศผลกระทบสูง

2. แบคทีเรีย *Xylella fastidiosa* ถ้าเกิดกับส้มเรียก Citrus variegated chlorosis แต่เกิดกับองุ่นใช้ชื่อว่า Pierce's disease of grapevines

การเข้ามา เชื้อสามารถถ่ายทอดทางเมล็ดพันธุ์ได้ มีรายงานเชื้อสามารถถ่ายทอดจากเมล็ดไปยังต้นกล้าได้โดยเฉพาะในเมล็ดพันธุ์ส้ม (Li et al., 2003) และแบคทีเรียนี้มีความไวต่ออากาศแห้งซึ่งส่วนใหญ่พบในเมล็ดส้ม ดังนั้นจึงไม่สามารถมองเห็นเมื่อตรวจสอบด้วยตาเปล่า ณ ด้านตรวจพืชที่นำเข้าจึงมีโอกาสติดเข้ามาในราชอาณาจักรได้ มีความเสี่ยงสูง

การตั้งรกรากอย่างถาวร พบว่ามีพืชอาศัยได้หลายชนิดโดยผลไม้จะเป็นพืชอาศัยหลัก พวกหญ้า กาแฟ แบริคเบอร์ ราสเบอร์รี่ และอื่นๆเป็นพืชอาศัยรองได้แก่ ส้ม พลับพลึงและ องุ่น พืชแพร์เป็นต้น มีพืชอาศัยหลายชนิดที่ไม่แสดงอาการหรือแสดงอาการไม่รุนแรงเมื่อติดเชือนี้ เช่นในส้มติดเชือนาน 9-12 เดือนจึงจะแสดงอาการมี รายงานเชื้อสามารถเพิ่มจำนวนในท่อลำเลียงน้ำ ราก ลำต้นและใบ สภาพภูมิอากาศของประเทศที่มีรายงานพบเช่นเดียวกับไทยเช่นอาร์เจนตินา บราซิล ความเสี่ยงสูง

การแพร่กระจาย เป็นสาเหตุโรค Citrus variegated chlorosis ในประเทศบราซิล และอาร์เจนตินา ส่วนใหญ่โรคจะเกิดกับส้มพันธุ์ sweet oranges (*C. sinensis*) มีการสังเกตโดยเฉพาะกับส้มพันธุ์ Pera Hamlin พันธุ์ Navol และพันธุ์ Valenciaที่ใช้พันธุ์ต้นต่อเป็น *C. limonia* *C. reshni* และ *C. volkameriana* ที่ประเทศบราซิล การแพร่ระบาดส่วนใหญ่เกิดจากติดต่อกันจากต้นหนึ่งไปยังอีกต้นหนึ่งในสวน สามารถแพร่กระจายโดยเชื้อมาจาก sharpshooter ท่อนพันธุ์ที่เป็นโรค และจากการทาบบของรากทางธรรมชาติ เชื้อจะเข้าไปเจริญในท่อลำเลียงน้ำ ราก ลำต้น และใบ ท่อลำเลียงจะถูกกั้นโดยเชื้อที่เกาะกลุ่ม tyloses และ gums จากพืชเองด้วย และเชื้อสามารถถ่ายทอดจากเมล็ดไปยังต้นอ่อนของส้มเขียวหวานได้ด้วย Li et al.(2003)

โรคนี้อันส้มมีการแพร่กระจายจากต้นหนึ่งไปอีกต้นหนึ่งที่อยู่ใกล้เคียงกัน พบในเรือนเพาะชำและอาจมีการเคลื่อนที่ข้ามได้ ในประเทศบราซิลมีมาตรการควบคุมโดยต้นอ่อนที่ผลิตจะต้องปูแผ่นกันเชื้อ เชื้อสามารถถ่ายทอดผ่าน natural root grafts เชื้อสามารถพบในแมลงที่ไม่มีช่วงพักตัวและจะอยู่ในแมลงที่เป็นตัวเต็มวัย นอกจากนี้แมลงปากดูดที่ดูดน้ำเลี้ยงจากท่อ Xylem เป็นแมลงพาหะเช่น

Leafhopper และ spittle bugs หรือ froghoppers *Cicadella viridis* meadow spittle bug, *Philaenus spumarius* ซึ่งแมลงพาหะมีรายงานพบในประเทศไทย ความเสี่ยงสูง

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ เชื้อนี้ก่อให้เกิดโรคที่ทำความเสียหายทางเศรษฐกิจกับประเทศ North Central และ South America จากการสำรวจ http://www.fundecitrus.com.br/english/est_cvc_us.html#inc_cvc พบว่า พื้นที่ปลูกส้มหลักในบราซิลและMisiones ของอาร์เจนตินา 3 พื้นที่ปลูกส้มหลักมีต้นที่แสดงอาการของโรคประมาณ 44-63เปอร์เซ็นต์ ความเสียหายกับผลคือผลส้มจะมีขนาดเล็ก การบรรจุในกล่องจะต้องใช้ปริมาณที่มากกว่า ปริมาณน้ำตาลในผลที่ติดเชื้อสูงกว่าผลที่ไม่ติดเชื้อ เปลือกผลแข็ง ทำให้เสียหายจากเครื่องบีบน้ำส้ม มาตรการที่ใช้ควบคุมในบราซิลคือต้นอ่อนที่ผลิตจะต้องปูแผ่นกันเชื้อ อย่างไรก็ตาม Li et al. (2003) รายงาน *Xylella fastidiosa* ในส้มเขียวหวาน Pera Natal และ Valencia ที่แสดงอาการ Citrus variegated chlorosis เมื่อนำไปตรวจสอบด้วย PCR ในท่อลำเลียงของผลเช่นเดียวกับเมล็ด จะไม่สามารถสังเกตเห็นความผิดปกติด้วยตาเปล่ากับเมล็ดที่มีเชื้อเข้าทำลาย แต่อย่างไรก็ตาม ต้นอ่อนของเมล็ดที่ติดเชื้อจะมีน้ำหนักน้อยกว่าเมล็ดปกติ 25 เปอร์เซ็นต์ อัตราการงอกต่ำกว่าเมล็ดที่ไม่ติดเชื้อ การตรวจสอบต้องใช้ real-time PCR และยืนยันโดยการ cloning และ sequencing พบว่าเชื้อสามารถเข้าไปอยู่ในเนื้อเยื่อผล รวมถึงเมล็ดพันธุ์ได้ ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในการตรวจสอบ การควบคุมที่มีประสิทธิภาพคือกำจัดแหล่งของเชื้อในสวนส้ม ต้องตัดต้นทิ้งและคุมแมลงโดยการพ่นสารเคมี สัตว์ประเภทย่อย และเป็นศัตรูพืชที่ชุกกักกันของหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศในสหภาพยุโรป ผลกระทบสูง

3. ไวรัส Citrus psorosis A

การเข้ามา ไวรัสนี้เป็นศัตรูพืชที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ส้มได้ Childs (1956) รายงานว่าไวรัสสามารถถ่ายทอดทางเมล็ดได้ 6เปอร์เซ็นต์ และพบถ่ายทอดทางเมล็ดในส้มพันธุ์แมนดาลิน โดยพบที่บริเวณเปลือกเมล็ด (seed coats) 56% และ 7.5% กับเมล็ดที่เอาเปลือกออกเมื่อตรวจสอบโดยวิธี DAS-ELISA กับเมล็ดที่ไม่ได้ฆ่าเชื้อ (CABI, 2007) เชื้อไม่สามารถมองเห็นด้วยตาเปล่าได้และการตรวจเมล็ดที่จุดนำเข้าจะไม่พบไวรัสดังนั้นจึงมีความเสี่ยงสูง

การตั้งรกรากถาวรพบว่าพืชอาศัยได้แก่ส้มเกือบทุกสายพันธุ์รวมทั้งลูกผสมหรือพืชอื่นที่ใกล้เคียงกับส้มในสภาพภูมิอากาศที่ปลูกส้มของไทยมีทั้งอากาศเย็นและอากาศอบอุ่นเช่นแอฟริกาโดยเชื้อจะสามารถอยู่ในต้นส้มและทำให้เนื้อเยื่อกิ่งตาย ใบไหม้ได้หรือพืชแสดงอาการใบด่าง พืชจะแสดงอาการที่อุณหภูมิเย็นสูงสุดของเวลากลางวันประมาณ 24-27 องศาและต่ำสุด 18-21 องศาในเวลากลางคืน ความเสี่ยงปานกลาง

การแพร่กระจายพบว่ามีแมลงหลายชนิดเป็นพาหะที่สำคัญ เช่น *Toxoptera citricidus*, *T. aurantii* และ *Aphis spiraecola* สามารถถ่ายทอดเชื้อไวรัสได้ ซึ่งแมลงพาหะเหล่านี้มีในประเทศไทยจะทำให้เชื้อแพร่กระจายได้เร็ว และการใช้เป็นต้นตอจะกระจายเมล็ดไปยังแหล่งปลูกส้มทั่วภูมิภาคของไทยได้และเชื้อจะผ่านการติดตามต่อกิ่งได้ในส้มเกือบทุกสายพันธุ์ การทำความสะอาดฆ่าเชื้ออุปกรณ์ตกแต่งกิ่งจะช่วยกำจัดการแพร่กระจายจากอุปกรณ์ได้ การนำตาหรือยอด หรือต่อไปจุ่มในน้ำร้อน 40 องศาเซลเซียส นาน 16 ชั่วโมงที่แสงและ 30 องศาเซลเซียส นาน 8 ชั่วโมงที่มืด นาน 8-12 สัปดาห์ ความเสี่ยงสูง

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ เป็นโรคที่สำคัญของส้ม สร้างความเสียหายในหลายแหล่งปลูกในประเทศอาร์เจนตินาและหลายๆประเทศ หลายประเทศไม่ได้ประกาศเป็นศัตรูพืชกักกัน จึงมีโอกาสดังกล่าวจะกระจายไปทั่ว จะกลายเป็นปัญหาในพื้นที่ใหม่ได้ การรับรองตาเพื่อการปลอดโรคไม่สามารถใช้

ป้องกันโรคในอาร์เจนตินาได้ การควบคุมโดยการใช้ต้นอ่อนจากการโคลนนิ่งหรือกิ่งตาที่ปลอดโรคและมีการรับรองว่าปลอดจากไวรัสเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยลดการเกิดโรค คือต้องมีค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบต้องใช้เทคนิคพิเศษ เช่น RT-PCR และพืชจะแสดงอาการเมื่อโตเมื่อให้ผลผลิตจะทำให้ขาดรายได้ หลายประเทศจึงมีมาตรการที่เมล็ดพันธุ์ที่ใช้ต้องปลอดโรคดังกล่าว รวมถึงวัสดุปลูกสัมจากแหล่งหรือประเทศที่มีการระบาดของเชื้อด้วย ผลกระทบสูง

4. ไวรัส Citrus leaf blotch (Citrus wood Pocket virus)

การเข้ามา เป็นไวรัสศัตรูพืชที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ส้มได้ แต่มีรายงานว่าการถ่ายทอดเชื้อไวรัสผ่านเมล็ดแต่อยู่ในระดับต่ำ จากการทดสอบการถ่ายทอดไวรัสกับ 120 ถึง 210 จากเมล็ดพันธุ์ Troyer citrange Nagami Kumquat หรือ sour orange ที่ปลูกเชื้อในโรงเรือน (Guerri et al., 2004) อย่างไรก็ตามเชื้อไม่สามารถมองเห็นด้วยตาเปล่าได้ดังนั้นการตรวจเมล็ดที่จุดนำเข้าจะไม่พบไวรัสนี้ ดังนั้นจึงจะเข้ามาในราชอาณาจักรได้

ความเสี่ยงสูง

การตั้งรกรากถาวร เมื่อเชื้ออยู่ในเมล็ดและถูกนำมาใช้เป็นต้นตอกกับส้มในประเทศก็ทำให้เชื้อเจริญอยู่ในพื้นที่ปลูกได้ พืชอาศัยมีหลายชนิด โดยเฉพาะส้มและพอร์จูเนลาซึ่งในประเทศไทยมีพืชอาศัยที่เหมาะสมหลายชนิด มีรายงานพบกับพืชตระกูลส้มหลายชนิดจากประเทศออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นและสเปนโดยมากพบร่วมกับอาการตาดอกหยุดการเชื่อมต่อกับต้นตอในส้มพันธุ์ Citrange หรือ Citrumelo แหล่งที่มีการพบเชื้อบางพื้นที่มีสภาพภูมิอากาศคล้ายประเทศไทยเช่นที่แคลิฟอร์เนีย พอร์ริดาคของสหรัฐอเมริกา ความเสี่ยงสูง

การแพร่กระจาย สามารถกระจายไปกับเมล็ดส้ม การติดต่อทางกิ่ง ความเสี่ยงสูง

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ยังไม่พบข้อมูลรายงานความเสียหายแต่มีมาตรการที่ต้องดำเนินการ และมีค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายหรือนำเข้า โดยการนำเข้าจึงควรเป็นเมล็ดที่มาจากต้นที่ปลอดโรค โดยการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศให้มีใบรับรองสุขอนามัยพืชที่รับรองว่าเมล็ดมาจากต้นที่ปลอดโรคนี้ ผลกระทบปานกลาง

5. ไวรัส Citrus tatter leaf หรือ Apple stem grooving capillovirus

การเข้ามา มีรายงานว่าเชื้อสามารถถ่ายทอดทางเมล็ดใน *Chenopodium quinoa* และ *Malus platycarpa* (Van der Meer, 1976) อย่างไรก็ตามในซิตรัสส่วนมากและในสายพันธุ์ที่เป็นการค้าที่มีไวรัสชนิดนี้พืชมักจะไม่แสดงอาการ (Symptomsless) แต่ยังไม่มียารายงานพบกับเมล็ดพันธุ์ส้ม ความเสี่ยงต่ำมาก

การตั้งรกรากอย่างถาวร มีพืชอาศัยที่สำคัญที่เป็นพืชหลักได้แก่ ซิตรัส ลิลลี่ แอปเปิล แพร์ พืชแอปริคอต พืชอาศัยรองคือ *Chenopodium quinoa*, เซอร์รี่, คิวินส์ ยาสูบ เป็นต้น ความเสี่ยงปานกลาง

การแพร่กระจาย ไวรัสนี้สามารถถ่ายทอดระหว่างพืชด้วยการทาบกิ่งและติดตาที่ต้องใช้เวลาบ่มเชื้อประมาณ 14-15 เดือนเช่นในคิวินซ์ กับพืชล้มลุกสามารถถ่ายทอดทางเครื่องจักรกล การทาบกิ่ง มีเล็กน้อยที่พบถ่ายทอดโดยทาบกิ่งระหว่างต้นพืชปกติกับพืชเป็นโรคกับ ยังไม่ชัดเจนว่ามีพาหะในการแพร่กระจายหรือไม่ ไวรัสนี้บ่อยครั้งที่ไม่แสดงอาการในพืช แต่มีอาการใบต่างใน *Citrus excels*, Rusk และ Troyer citranges, Swingle citrumelos และสามารถถ่ายทอดจาก citron ถึง citron โดยอุปกรณ์เช่นมีด ไม่พบพาหะ ความเสี่ยงสูง

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ มีรายงานจาก South Africa ว่าเข้าทำลายต้นส้ม Shamouti บนต้นที่ใช้citrumelo เป็นต้นตอ (Roistacher, 1991) Citrus ส่วนมากและในสายพันธุ์ที่เป็นการค้าที่มีไวรัสชนิดนี้อยู่มักจะไม่แสดงอาการ (Symptomsless) เช่น แอบเปิล แพร์ ความเสียหายปานกลาง

6. เชื้อรา *Chalara elegans*

การเข้ามา มีรายงานว่าเชื้อนี้เป็นโรคเมล็ดพันธุ์กับถั่วลิสง หรือกับดินที่ติดกับเมล็ด เป็น soilborne แต่ไม่มีรายงานกับเมล็ดส้ม ดังนั้นความเสี่ยงต่ำมาก หรือไม่มีความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 3 การจัดการความเสี่ยงศัตรูพืช (Pest Risk Management)

ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชพบศัตรูพืชกักกันที่มีความเสี่ยงสูงถึงต่ำที่ต้องมีมาตรการจัดการความเสี่ยงให้หมดไปหรือลดลงจนอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ควรจะต้องประกอบด้วยมาตรการ ดังนี้

มาตรการจัดการในแหล่งผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว คือเมล็ดพันธุ์ส้มต้อง 1) มาจากแหล่งที่ไม่มีศัตรูพืชกักกันหรือมาจากแหล่งผลิตที่ไม่มีศัตรูพืชกักกัน (pest free area หรือ pest free products) ที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการโดยต้องมีการส่งข้อมูลว่าเป็นแหล่งปลอดศัตรูพืชจริงและ/หรือ พร้อมผลการบริหารจัดการศัตรูพืชในประเทศต้นทางว่าปลอดจากศัตรูพืชกักกันหรือไม่เคยปรากฏ หรือ 2) เมล็ดมาจากแหล่งผลิตที่ต้นพันธุ์ปลอดจากศัตรูพืชกักกันและยืนยันผลในห้องปฏิบัติการว่าปลอดจากศัตรูพืชกักกัน

มาตรการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และก่อนส่งออก คือ 1) เมล็ดต้องผ่านการตรวจก่อนส่งออกว่าปลอดจากแมลงที่มีชีวิต ส่วนอาการของโรค เมล็ดวัชพืช ขึ้นส่วนของพืช เช่น ใบ ก้าน เศษซากพืช และดิน 2) ต้องเก็บรักษาอยู่ในโรงบรรจุที่สะอาด มีระบบที่ปิดมิดชิด ป้องกันแมลงเข้าทำลาย 3) เมล็ดต้องผ่านการตรวจสอบโรคพืชกักกันในห้องปฏิบัติการด้วยวิธีการการตรวจสอบ และกำจัดศัตรูพืชกักกันที่เหมาะสมเช่นต้องจุ่มเมล็ดในน้ำร้อนที่อุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส นาน 20 นาที 4. ต้องมีใบรับรองสุขอนามัยพืชจากประเทศต้นทางซึ่งระบุข้อความเพิ่มเติม เพื่อรับรองว่า “เมล็ดพันธุ์ส้มที่ผลิตในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ เป็นไปตามข้อกำหนดสำหรับการจัดการความเสี่ยงศัตรูพืชกักกันของราชอาณาจักรไทย”

มาตรการการจัดการเมื่อนำเข้า ได้แก่ 1). ตรวจเอกสารการนำเข้าตามเงื่อนไขการนำเข้าให้ถูกต้อง 2) เมล็ดพันธุ์ส้มเข้ามาในราชอาณาจักรไทย จะต้องมีส่วนตรวจสอบศัตรูพืชในห้องปฏิบัติการ และพบว่าปลอดจากศัตรูพืชกักกัน หากตรวจพบศัตรูพืชกักกันจะถูกทำลายหรือให้ส่งกลับ กรณีตรวจพบศัตรูพืชที่ไม่ใช่ศัตรูพืชกักกัน ต้องทำการกำจัดศัตรูพืชดังกล่าวด้วยวิธีการที่เหมาะสม โดยผู้นำเข้าเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย 3) มีการติดตามหลังการนำเข้าว่ามาตรการมีประสิทธิภาพในการป้องกันมิให้ศัตรูพืชกักกันติดเข้ามาหรือไม่

สรุปผลการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงศัตรูพืช

จุดเริ่มต้นเนื่องจากประเทศไทยมีการปรับปรุงกฎระเบียบทางกฎหมายใหม่และมีนโยบายปรับปรุงมาตรการสุขอนามัยพืชสำหรับการนำเข้าเมล็ดพันธุ์ส้มจากต่างประเทศให้รัดกุมยิ่งขึ้น ดังนั้นเมื่อมีผู้ยื่นขอนำเข้าเมล็ดพันธุ์ส้มมาในประเทศไทย จึงต้องมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชเพื่อกำหนดมาตรการทางสุขอนามัยพืชที่เหมาะสมกับประเทศไทยซึ่งจัดเป็นพื้นที่ที่อยู่ในอันตรายเพราะประเทศไทยสามารถปลูกส้มได้ทั่วทุกภูมิภาค และสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมปลูกส้มในแอฟริกาใต้ก็ใกล้เคียงกับอากาศของประเทศไทยซึ่งเป็นปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญแพร่พันธุ์อย่างถาวรของศัตรูพืชซึ่งอาจจะติดเข้ามากับเส้นทางศัตรูพืชคือเมล็ดพันธุ์ส้มได้และประเทศไทยยังไม่เคยดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงกับเมล็ดพันธุ์ส้มจากแอฟริกาใต้มาก่อน โดยพบว่ามีศัตรูพืชกับส้ม ทั้งหมด

437 ชนิด เมื่อนำมาจัดกลุ่มศัตรูพืชพบว่าศัตรูพืช 6 ชนิดมีศักยภาพเป็นศัตรูพืชกักกันได้แก่รา *Chalara elegans* แบคทีเรีย ได้แก่ *Candidatus Liberibacter africanum* และ *Xylella fastidiosa* ไวรัส ได้แก่ *Citrus psorosis A* , *Citrus tatter leaf* และ *Citrus leaf blotch* (*Citrus wood Pocket* และเมื่อนำมาประเมินความเสี่ยงโดยประเมินโอกาสที่จะเข้ามา ตั้งรกรากอย่างถาวร และแพร่กระจายในสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยรวมถึงประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อมหากศัตรูพืชติดเข้ามา พบศัตรูพืชกักกันที่มีความเสี่ยงสูง 3 ชนิด คือ แบคทีเรีย *Candidatus Liberibacter africanum* เชื้อสาเหตุโรครินนิ่ง (Citrus Greening bacterium), *Xylella fastidiosa* สาเหตุโรค Variegated chlorosis และไวรัส *Citrus psorosis A* สาเหตุโรค Citrus Psorosis ความเสี่ยงปานกลางได้แก่ *Citrus leaf blotch* (*Citrus wood Pocket*) และ ความเสี่ยงต่ำมากได้แก่ ไวรัส *Citrus tatter leaf* จึงจำเป็นต้องมีมาตรการจัดการความเสี่ยงศัตรูพืชให้หมดไปหรืออยู่ในระดับที่ประเทศไทยยอมรับได้ โดยใช้มาตรการทางวิชาการและทางกฎหมายที่เหมาะสม

สรุปผลการทดลองและคำแนะนำ

ผลการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงศัตรูพืชของการนำเข้าเมล็ดพันธุ์ส้มจากแอฟริกาใต้ โดยการค้นคว้าศึกษาข้อมูลของศัตรูเมล็ดพันธุ์ส้มทั้งในและต่างประเทศจากตำราวิชาการ วารสารทางวิชาการเกี่ยวกับศัตรูส้มจากต่างประเทศ เว็บไซต์ต่างๆ ข้อมูลของผลส้มจากแอฟริกาใต้จากหน่วยงาน NPPO พบศัตรูส้มในประเทศไทยและแอฟริกาใต้มีจำนวน 437 ชนิดเป็นแมลง 241 ชนิด ไรและแมงมุม 21 ชนิด ไส้เดือนฝอย 20 ชนิด หอย/ทาก 2 ชนิด เชื้อรา 75 ชนิด แบคทีเรีย 8 ชนิด ไวรัสไวรอยด์ 14 ชนิด วัชพืช 54 ชนิดและไม่สามารถจำแนกชนิดได้ 2 ชนิด และเมื่อนำมาจัดกลุ่มศัตรูพืช (Pest categorization) โดยพิจารณาข้อมูลทางชีววิทยาพบว่าศัตรูพืชที่มีในแอฟริกาใต้แต่ไม่มีรายงานในประเทศไทยและสามารถติดมากับเมล็ดพันธุ์ส้มได้มี 6 ชนิด มีศักยภาพเป็นศัตรูพืชกักกันที่จะเข้ามาตั้งรกรากถาวรและแพร่ระบาดในพื้นที่วิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชและศักยภาพก่อให้เกิดผลกระทบตามมาทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมได้. ได้แก่รา *Chalara elegans* แบคทีเรีย ได้แก่ *Candidatus Liberibacter africanum* และ *Xylella fastidiosa* ไวรัส ได้แก่ *Citrus psorosis A* , *Citrus tatter leaf* และ *Citrus leaf blotch* (*Citrus wood Pocket*) ผลการประเมินความเสี่ยงศัตรูพืช พบศัตรูพืชกักกันที่มีความเสี่ยงสูง 3 ชนิด คือ แบคทีเรีย *Candidatus Liberibacter africanum* เชื้อสาเหตุโรครินนิ่ง(Citrus Greening bacterium) , *Xylella fastidiosa* สาเหตุโรค Variegated chlorosis และไวรัส *Citrus psorosis A* สาเหตุโรค Citrus Psorosis ความเสี่ยงปานกลางได้แก่ *Citrus leaf blotch* (*Citrus wood Pocket*) และ ความเสี่ยงต่ำมากได้แก่ ไวรัส *Citrus tatter leaf* ดังนั้นเพื่อลดระดับของความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยการกำหนดมาตรการทางวิชาการคือกำหนดสุขอนามัยพืชให้ปฏิบัติก่อนการนำเข้าเพื่อลดความเสี่ยงและมาตรการทางกฎหมาย โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 (นิรนาม,2542) ออกประกาศกรมวิชาการเกษตรเรื่อง การนำเข้าเมล็ดพันธุ์ส้มจากสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ที่อนุญาตเฉพาะส่วนของเมล็ดพันธุ์ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขตามที่อธิบดีกำหนดคือต้องมีใบรับรองสุขอนามัยพืชจากประเทศต้นทางที่ระบุมาตรการสุขอนามัยที่กำหนดมาอย่างครบถ้วนกำกับมาด้วยโดยเมล็ดต้องปราศจากดิน แมลงมีชีวิต วัชพืช ส่วนอื่นๆของพืชและสิ่งอื่นใดที่จะนำพาให้เป็นศัตรูพืชได้ และใน

ใบรับรองสุขอนามัยพืชต้องมีการรับรองว่า 1) เมล็ดพันธุ์ส้มต้องมาจากแหล่งปลูกในแอฟริกาใต้ที่ไม่เคยมีการปรากฏ *Xylella fastidiosa* สาเหตุโรค Variegated chlorosis และ 2) เมล็ดพันธุ์ส้มต้องปราศจาก Citrus Greening bacterium (*Candidatus Liberibacter africanum*) และ Citrus Psorosis (*Psorosis virus*) Citrus leaf blotch, Citrus tatter leaf 3) ต้องจุ่มเมล็ดในน้ำร้อนที่อุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส นาน 20 นาทีและฆ่าเชื้อที่ผิวด้วย 1 เปอร์เซ็นต์ Sodium hypochloride 10 นาที หรือ แช่ในสารละลาย 8-hydroxyquinoline sulfate (1กรัมต่อเมล็ด0.1ลิตร) หรือหากเมล็ดมีความอ่อนแอต่อการจุ่มในน้ำร้อน ให้ทำการฆ่าเชื้อที่ผิวและปลูกที่ อุณหภูมิ 22-24 องศาเซลเซียสในสถานกักพืช(Post entry Quarantine or government PEQ facility) นาน 24 เพื่อสังเกตอาการและตรวจสอบโรครวมถึงการตรวจสอบด้วยวิธี PCR ก่อนปล่อยออกหากปราศจากศัตรูพืชกักกันเช่นเดียวกับที่สหรัฐอเมริกาและออสเตรเลียกำหนดในการนำเข้าเมล็ดพันธุ์ส้มจากสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ซึ่งศัตรูพืชที่กำหนดเป็นศัตรูพืชกักกันนั้นประเทศไทยควรเตรียมความพร้อมในการหาวิธีการตรวจสอบที่ดีมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ

เอกสารอ้างอิง

- นิรนาม. 2542. พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 กองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 12 หน้า.
- พัฒนา สนธิรัตน์, ประไพศรี พิทักษ์ไพรวรรณ, ธนวัฒน์ กำแหงฤทธิรงค์, วิรัช ชูบำรุง และอุบล คือประโคน. 2537. ดรรชนีโรคพืชในประเทศไทย. กลุ่มงานวิทยาไมโค. กองโรคพืชและจุลชีววิทยา. กรมวิชาการเกษตร. กรุงเทพฯ. 285 หน้า.
- พิสุทธิ์ เอกอำนวนย. 2553. โรคและแมลงศัตรูพืชที่สำคัญ. บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน). กรุงเทพฯ. 591 หน้า
- สำนักควบคุมพืช และวัสดุการเกษตร. 2550. สถิติการนำเข้าเมล็ดพันธุ์ส้ม สำนักควบคุมพืช และวัสดุการเกษตร. กรมวิชาการเกษตร. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพฯ.
- FAO. 2004. Pest Risk Analysis for Quarantine Pests Including Analysis of Environmental Risks Pest risk Analysis for Quarantine Pests. ISPM No. 11, FAO, Rome.
- FAO. 2006. Glossary of Phytosanitary Terms (2009). ISPM No. 11, FAO, Rome.
- Buitendag CH, LA. von Broembsen , 1993 Living with citrus greening in South Africa. In: Moreno P, da Grata JV, LW, Timmer, eds .Proceeding of the 12 th Conference of the International Organization of Citrus Virologists. University of California, Riverside, USA, IOCV, 269-27
- da Graca J, L., Korsten, 2004. Citrus Huanglongbing : Review present status and future strategies. In Navqui S, ed. Diseases of fruits and vegetables: Diagnosis and Management vol 1
- CABI Crop Compendium. CAB international, Wallingford, UK.
- CABI (CAB INTERNATIONAL) 2007. Crop Protection Compendium. CAB INTERNATIONAL, Wallingford, UK.

- CABI (CAB INTERNATIONAL) 2012. Crop Protection Compendium. CAB INTERNATIONAL, Wallingford, UK. (Online). Available: <http://www.cabi.org/cpc/> (May11, 2012)
- Child, JFL., 1956 Transmission experiments and Xyloporosis-cachexia relation in Flolorido. Plant Disease Reporter.40: 143-145
- Campiglia GH, S. Carlos M., S. Aray A ., 1976 Porosis transmission through seed of trifoliolate orange In: Proceeding of the 7 th conference IOCV. IOCV, Riverside, pp 132-134.
- Guerrero j., J.A. Pina, M.C.Vives, L., Navarro and P. Moreno, 2004. Seed transmission of *Citrus leaf blotch virus*: Implications in Quarantine and Certification Programs , Plant Disease 88: 906
- Lallemand. J.A Fos, JM. Bove. 1986, Transmission de la bactérie associée la forme africaine de la maladie du “greening” par le psylle asiatique *Diaphorina citri* Kuwayama, Fruits. 41(5):692-695
- Li W.B., P.M.Pria W.D. Jr., P.M.Lacava, X.Qin, J.S. Hartung, 2003. Presence of *Xylella fastidiosa* in sweet orange fruit and seeds and its transmission to seedlings. Phytopathology 93: 953-958
- Massoni G, M.Garnier, JM.Bove, 1976. Transmission of Indian citrus decline by *Trypoxyna erytreae* (Del G.) the vector of South Africa greening In: Calavan EC, ed. Proceedings of the 7 th Conference of the International Organization of Citrus Virologists, University of California, Riverside, USA: IOCV, 18-20
- NPPO South Africa, National Plant Protection Organization of South Africa
- Roistacher C.N. 1991 Graft-Transmissible diseases of Citrus. In Handbook for detection and diagnosis , FAO , Rome 1991 286 pp
- Reanwarakkorn, K and J.S. Semancik. 2005. Correlation of Hop Stunt Viroid variants to Cachexia and Xyloporosis disease of Citrus. Phytopathology 89: 568-574.
- Waterhouse DF. 1993. The major arthropod pests and weeds of agriculture in Southeast Asia. Canberra, Australia : ACIAR

ภาคผนวก

ข้อมูลการนำเข้า พบว่าแต่ละปีมีปริมาณนำเข้าไม่มากนักแต่อย่างไรก็ตามมีจุดประสงค์เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ หรือจำหน่าย ระหว่างปี 2548-2550 พบว่ามีการนำเข้าเมล็ดพันธุ์ส้มจากสาธารณรัฐแอฟริกาใต้จำนวน 2 ครั้ง รวม 37 กิโลกรัม เป็นเงินประมาณสองแสนบาท โดยนำไปเป็นต้นต่อเพื่อผลิตส้มปลอดโรคขายแก่เกษตรกร หรือนำไปขายโดยตรงเพื่อให้เกษตรกรไปขยายเพื่อผลิตเอง

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
INSECTS								
Insecta	Orthoptera	Acrididae	<i>Acanthacris ruficornis</i>		leaf, seed	No	Yes	CABI, 2012
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Achaea janata</i>	castor semilooper	fruit, growing point, leaf, inflorescence	Yes	No	พิศุทธิ์, 2553; CABI, 2007; Waterhouse, 1993
Insecta	Coleoptera	Scarabaeidae	<i>Adoretus cribosus</i>	flower beetle	fruit, leaf	No	Yes	IHSfrom ZA, 1997
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Agrotis ipsilon</i>	black cutworm	fruit, leaf, stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA, 2006; IHSfrom ZA, 1997; Waterhouse, 1993
Insecta	Hemiptera	Aleyrodidae	<i>Aleurocanthus spiniferus</i>	orange spiny whitefly	leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA, 2006; EPPO, 2012
Insecta	Hemiptera	Aleyrodidae	<i>Aleurocanthus woglumi</i>	citrus blackfly	leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA, 2006; EPPO, 2012
Insecta	Hemiptera	Aleyrodidae	<i>Aleurocanthus zizyphi</i>	whitefly	fruit, leaf, stem	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Hemiptera	Aleyrodidae	<i>Aleurodicus dispersus</i>	whitefly	leaf, stem	Yes	No	CABI, 2007; EPPO, 2012; Waterhouse, 1993

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Hemiptera	Aleyrodidae	<i>Aleurothrixus floccosus</i>	whitefly	fruit, leaf, inflorescence, seed, stem	No	Yes	CABI,2012; EPPO,2012
Insecta	Lepidoptera	Arctiidae	<i>Amsacta lactinea</i>	red tiger moth		Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Andaspis hawaiiensis</i>	Burrowing scale	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta			<i>Anoplolepis curvipes</i>	tip wiltier	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hymenoptera	Formicidae	<i>Anoplolepis custodiens</i>	pugnacious ant	fruit	No	Yes	CABI,2012; DOA,2006
Insecta	Hymenoptera	Formicidae	<i>Anoplolepis steingroeveri</i>	ant	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Pentatomidae	<i>Antestiopsis orbitalis</i>	antestia bug	Fruit, stem	No	Yes	CABI,2012; DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Pentatomidae	<i>Antestiopsis variegata</i>	antestia bug	Fruit, stem	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Aonidiella aurantii</i>	red scale	fruit, leaf, stem, whole plan	Yes	Yes	พิสุทธิ์,2553;CABI,2012; DOA,2006; Smith et al., 1997; Wongsiri, 1991
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Aonidiella citrina</i>	yellow scale	fruit, leaf, stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2012;DOA,2006; EPPO,2012;Smith et al 1997

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Aonidiella orientalis</i>	oriental yellow scale	fruit, leaf, stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA, 2006
Insecta	Coleoptera	Bostrichidae	<i>Apate indistincta</i>	black coffee stem borer	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Coleoptera	Bostrichidae	<i>Apate terebrans</i>	black coffee stem borer	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Hemiptera	Aphididae	<i>Aphis craccivora</i>	groundnut aphid	leaf, whole plant	Yes	Yes	พิศุทธิ์, 2553; CABI, 2007; DOA, 2006; Waterhouse, 1993; Wongsiri, 1991.
Insecta	Hemiptera	Aphididae	<i>Aphis fabae</i>	black bean aphid	inflorescence, leaf, whole plant	No	Yes	CABI, 2007; DOA, 2006
Insecta	Hemiptera	Aphididae	<i>Aphis gossypii</i>	cotton aphid	inflorescence, leaf, stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA, 2006; Smith et al., 1997; Waterhouse, 1993; Wongsiri, 1991
Insecta	Hemiptera	Aphididae	<i>Aphis spiraeicola</i>	Spirea aphid	fruit, leaf, stem, inflorescence, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA, 2006

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Coleoptera	Anthribidae	<i>Araecerus fasciculatus</i>	cocoa weevil	fruit, root, seed, stem	Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Insecta	Lepidoptera	Tortricidae	<i>Archips micaceana</i>	citrus leaf roller	leaf	Yes	No	พิศุทธิ์,2553; Waterhouse,1993
Insecta	Lepidoptera	Geometridae	<i>Ascotis selenaria</i>	citrus looper	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Lepidoptera	Geometridae	<i>Ascotis selenaria reciprocaria</i>	citrus looper, giant looper	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Aspidiella sacchari</i>	sugarcane scale	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Aspidiotus destructor</i>	coconut scale	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; Waterhouse,1993
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Aspidiotus nerii</i>	oleander scale	Fruits/pods, growing points, leaf, stems and whole plant.	No	Yes	CABI,2012; DOA,2006
Insecta	Coleoptera	Curculionidae	<i>Asynonychus cervinus</i>	Fuller's rose beetle	fruit, leaf, root	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Coleoptera	Melyridae	<i>Astylus atromaculatus</i>	spotted maize beetle	fruit	No	Yes	CABI,2007; IHSfrom ZA,1997
Insecta	Diptera	Muscidae	<i>Atherigona orientalis</i>	pepper fruit fly	fruit, leaf, root,	Yes	Yes	CABI, 2007;

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Lepidoptera	Saturniidae	<i>Attacus atlas</i>	atlas moth	stem, whole plant leaf	Yes	No	DOA,2006 CABI, 2007; Waterhouse,1993
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Aulacaspis tubercularis</i>	mango scale	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA,2006; Waterhouse,1993
Insecta	Diptera	Tephritidae	<i>Bactrocera carambolae</i>	carambola fruit fly	fruit	Yes	No	CABI, 2007
Insecta	Diptera	Tephritidae	<i>Bactrocera correcta</i>	guava fruit fly	fruit	Yes	No	CABI, 2007
Insecta	Diptera	Tephritidae	<i>Bactrocera cucurbitae</i>	melon fly	fruit, leaf, inflorescence, root, stem	Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Insecta	Diptera	Tephritidae	<i>Bactrocera dorsalis</i>	Oriental fruit fly	fruit, leaf, inflorescence, root, stem	Yes	No	CABI, 2007; EPPO,2012; Waterhouse,1993
Insecta	Diptera	Tephritidae	<i>Bactrocera papayae</i>	papaya fruit fly	fruit	Yes	No	CABI, 2007
Insecta	Diptera	Tephritidae	<i>Bactrocera zonata</i>	fruit fly	fruit	Yes	No	CABI, 2007; EPPO,2012
Insecta	Hemiptera	Aphididae	<i>Brachycaudus helichrysi</i>	leaf-curling plum aphid	fruit, leaf, whole plant	Yes	No	CABI, 2007

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Hemiptera	Aphididae	<i>Brachycereus citriparda</i>	snout beetle	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Lepidoptera	Tortricidae	<i>Cacoecimorpha pronubana</i>	carnation tortrix	fruit, leaf inflorescence,	No	Yes	CABI, 2012; DOA,2006; EPPO,2012
Insecta	Lepidoptera	Lymantriidae	<i>Calliteara horsfieldii</i>			Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Insecta	Hymenoptera	Formicidae	<i>Camponotus rufoglaucus</i>	capenter ant	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Coccoidea	Pseudococcidae	<i>Cataenococcus hispidus</i>	citrus mealybug		Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Insecta	Diptera	Tephritidae	<i>Ceratitis capitata</i>	mediterranean fruit fly	fruit (post-harvest)	No	Yes	CABI, 2012; DOA,2006; EPPO,2012
Insecta	Diptera	Tephritidae	<i>Ceratitis cosyra</i>	mango fruit fly	fruit	No	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; EPPO,2012
Insecta	Diptera	Tephritidae	<i>Ceratitis quinaria</i>	fruit fly	fruit	No	Yes	CABI, 2012; DOA,2006; EPPO,2012
Insecta	Diptera	Tephritidae	<i>Ceratitis rosa</i>	Natal fruitfly	fruit (post-harvest)	No	Yes	CABI, 2007; DOA,2006;

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
								EPPO,2012
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Ceroplastes brevicauda</i>	citrus vax scale	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Ceroplastes ceriferus</i>	Indian wax scale	fruit; leaf, stem, whole plant	Yes	No	CABI, 2007; EPPO,2012
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Ceroplastes destructor</i>	white wax scale	fruit, inflorescence, leaf, stem, whole plant	No	Yes	CABI, 2012; DOA,2006; EPPO,2012
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Ceroplastes floridensis</i>	soft scale	fruit; leaf, stem, whole plant	No	Yes	CABI, 2012; DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Ceroplastes rubens</i>	red wax scale	fruit, leaf, stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA,2006; Smith et al., 1997; Waterhouse,1993
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Ceroplastes rusci</i>	fig wax scale	fruit; leaf, stem, whole plant	No	Yes	CABI, 2012; DOA,2006
Insecta		Lycaenidae	<i>Chilades lajus</i>	lime blue	growing point, leaf	Yes	No	พิสุทธิ์,2553

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Coleoptera	Cerambycidae	<i>Chlorophorus annularis</i>	bamboo tiger longicorn	stem	Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Insecta	Orthoptera	Acrididae	<i>Chondracris rosea</i>	citrus locust	growing point, leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Chrysodeixis acuta</i>	tomato semi-looper	fruit, leaf, whole plant	No	Yes	CABI, 2007
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Chrysodeixis chalcites</i>	golden twin-spot moth	fruit, leaf, whole plant	No	Yes	CABI, 2007
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Chrysomphalus aonidium</i>	circular scale	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA,2006; EPPO,2012; Waterhouse,1993
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Chrysomphalus dictyospermi</i>	dictyospermum scale	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Chrysomphalus diversicolor</i>	false circular purple scale	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Chrysomphalus pinnulifer</i>	pinnule scale	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Cicadellidae	<i>Circulifer tenellus</i>	beet leafhopper	leaf	No	Yes	EPPO,2012

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Lepidoptera	Pyralidae	<i>Citripestis sagittiferella</i>	citrus fruit borer	fruit	Yes	No	พิสุทธิ์,2553; CABI, 2007 Waterhouse,1993
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Coccus celatus</i>	soft green scale	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Coccus hesperidum</i>	brown soft scale	leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA,2006; Smith et al., 1997; Wongsiri, 1999
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Coccus viridis</i>	soft green scale	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA,2006; EPPO,2012; Smith et al., 1997; Waterhouse,1993
Insecta	Coleoptera	Chrysomelidae	<i>Colasposoma fulgidum</i>	blue green citrus nibler	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Lepidoptera	Crambidae	<i>Conogethes punctiferalis</i>	castor capsule borer	fruit, growing point, leaf, stem	Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Cribrolecanium andersoni</i>	white powdery scale	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Lepidoptera	Pyralidae	<i>Cryptoblabes gnidiella</i>	citrus pyralid	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2012
Insecta	Lepidoptera	Tortricidae	<i>Cryptophlebia batrachopa</i>	macadamia nut borer	fruit	No	Yes	DOA,2006

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Lepidoptera	Tortricidae	<i>Cryptophlebia leucotreta</i>	false codling moth	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Lepidoptera	Tortricidae	<i>Cryptophlebia peltastica</i>	litchi moth	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Pseudococcidae	<i>Deltothococcus elisabethae</i>	mealybug	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Coleoptera	Curculionidae	<i>Dereodius recticollis</i>	snout beetle	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Aleyrodidae	<i>Dialeurodes citri</i>	citrus whitefly	fruit, leaf, stem, inflorescence,	Yes	Yes	CABI, 2007; 2012; EPPO,2012
Insecta	Hemiptera	Psyllidae	<i>Diaphorina citri</i>	Asian citrus psyllid	fruit, leaf	Yes	No	พิศุทธิ์,2553; CABI, 2012 Waterhouse,1993; Wongsiri, 1991
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Diaspidiotus perniciosus</i>	San Jos scale	fruit, leaf, stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Duplaspidotus claviger</i>	camellia mining scale	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Heteroptera	Pyrrhocoridae	<i>Dysdercus cingulatus</i>	red cotton stainer	inflorescence, seed	Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse,1993

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Hemiptera	Pseudococcidae	<i>Dysmicoccus brevipes</i>	pineapple mealybug	fruit, leaf, root, stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; Laosinchai & Unahawutti, 2000; Waterhouse,1993
Insecta	Hemiptera	Pseudococcidae	<i>Dysmicoccus neobrevipes</i>	mealybug	fruit, leaf, root, stem, whole plant	Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Insecta	Lepidoptera	Pyralidae	<i>Ectomyelois ceratoniae</i>	carob moth	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Egybolis vaillantina</i>	peach moth	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Heteroptera	Coreidae	<i>Elasmopoda valga</i>	tip wilter	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Homoptera	Cicadellidae	<i>Empoasca citrusa</i>	green citrus leaf hopper	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Cicadellidae	<i>Epignoma natalensis</i>	leaf hopper	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Coleoptera	Coccinellidae	<i>Epilachna similis</i>	epilachna beetle	fruit	No	Yes	CABI,2007; IHSfrom ZA,1997
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Eudocima divitiosa</i>	fruit piercing moth	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Eudocima falonia</i>	fruit piercing moth	fruit	Yes	No	พิสุทธ์,2553

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Eudocima fullonia</i>	fruit-piercing moth	fruit	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA,2006
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Eudocima materna</i>	fruit-piercing moth	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Eudocima salaminia</i>	fruit piercing moth	fruit	Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Insecta	Lepidoptera	Lymantriidae	<i>Euproctis fraterna</i>			Yes	No	CABI, 2007
Insecta	Coleoptera	Scolytidae	<i>Euwallacea fomicatus</i>	tea shot-hole borer	stem, whole plant	Yes	No	CABI, 2007
Insecta	Hemiptera	Pseudococcidae	<i>Ferrisia malvastra</i>	mealybug	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Pseudococcidae	<i>Ferrisia virgata</i>	striped mealybug	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2007;DOA,2006 ; Laosinchai & Unahawutti, 2000; Waterhouse,1993
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Fiorinia floriniae</i>	palm fiorinia scale	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Thysanoptera	Thripidae	<i>Frankliniella occidentalis</i>	western flower thrips	inflorescence, leaf	Yes	Yes	CABI, 2007; Poonchaisri, 2001; Waterhouse,1993
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Gascardia brevicauda</i>	citrus wax scale	fruit	No	Yes	DOA,2006

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Coleoptera	Tenebrionidae	<i>Gonocephalum simplex</i>	dusty surface weevil	Fruits/pods, growing points, leaf, seeds , stems and whole plant	No	Yes	CABI,2007; IHSfrom ZA,1997
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Helicoverpa armigera</i>	cotton bollworm	fruit. growing point, inflorescence, leaf	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; EPPO,2012; IHSfrom ZA,1997; Waterhouse, 1993
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Helicoverpa assulta</i>	tobacco bud worm	fruit	Yes	Yes	DOA,2006; Waterhouse,1993
Insecta	Thysanoptera	Thripidae	<i>Heliothrips haemorrhoidalis</i>	black tea thrips	fruit, leaf	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; Waterhouse,1993
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Hemiberlesia lataniae</i>	latania scale	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006
Insecta	Coleoptera	Scarabaeidae	<i>Heteronychus arator</i>	black beetle	Stems and whole plant	No	Yes	CABI,2007; IHSfrom ZA, 1997
Insecta	Hemiptera	Coreidae	<i>Holopterna valga</i>	tip wilter	fruit	No	Yes	DOA,2006

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Coleoptera	Scarabaeidae	<i>Holotrichia sinensis</i>	chafer, black		Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Howardia biclavis</i>	mining scale	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Coleoptera	Curculionidae	<i>Hypomeces squamosus</i>	green weevil	growing point, leaf, root	Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse,1993; Wongsiri, 1991
Insecta	Coleoptera	Melolonthidae	<i>Hypopholis sommeri</i>	large wattle chafer	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Margarodidae	<i>Icerya aegyptiaca</i>	breadfruit mealybug	leaf, stem, whole plant	Yes	No	CABI, 2007; EPPO,2012
Insecta	Hemiptera	Margarodidae	<i>Icerya purchasi</i>	cottony cushion scale	leaf, stem, whole plant	Yes	Yes	พิศุทธิ์,2553; CABI, 2012 DOA,2006; EPPO,2012; Smith et al., 1997; Waterhouse,1993
Insecta	Hemiptera	Margarodidae	<i>Icerya seychellarum</i>	Seychelles scale	leaf, stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA,2006; EPPO,2012; Laosinchai & Unahawutti, 2000; Waterhouse,1993

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Ischnaspis longirostris</i>	black thread scale	fruit, leaf	No	Yes	CABI,2012; DOA,2006
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Ischyja manlia</i>	fruit piercing moth	fruit	Yes	No	พิศุทธิ,2553
Insecta	Hemiptera	Cicadellidae	<i>Jacobiasca formosana</i>			Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Insecta		Flatidae	<i>Lawana conspersa</i>			Yes	No	CABI, 2007
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Lepidosaphes beckii</i>	purple scale	fruit, leaf, stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA,2006; Waterhouse,1993
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Lepidosaphes gloverii</i>	glover scale	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Coreidae	<i>Leptoglossus australis</i>	coried bug		Yes	Yes	DOA,2006; EPPO,2012
Insecta	Hemiptera	Coreidae	<i>Leptoglossus gonagra</i>	squash bug	leaf	Yes	Yes	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Insecta	Thysanoptera	Thripidae	<i>Limothrips cerealium</i>	corn, thrips	seed	No	Yes	CABI, 2012; CSIRO,2009
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Lindingaspis rossi</i>	black araucaria scale	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hymenoptera	Formicidae	<i>Linepithema humile</i>	ant	fruit	No	Yes	DOA,2006

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Hemiptera	Pseudococcidae	<i>Macronellcoccus hirsutus</i>	pink hibiscus mealybug	fruit, inflorescence, leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2007; EPPO,2012 Laosinchai & Unahawutti, 2000
Insecta	Hemiptera	Aphididae	<i>Macrosiphum euphorbiae</i>	potato aphid	fruit, leaf, stem	No	Yes	CABI, 2007; DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Pentatomidae	<i>Megymenum brevicorne</i>		fruit, growing point leaf, stem	Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Insecta	Thysanoptera	Thripidae	<i>Microcephalothrips abdominalis</i>	composite thrips		Yes	No	CABI, 2007
Insecta	Hemiptera	Aphididae	<i>Myzus persicae</i>	green peach aphid	inflorescence, leaf, stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; Waterhouse,1993; Wongsiri, 1991
Insecta	Hemiptera	Cicadellidae	<i>Neolitturur tenellus</i>	beet leafhopper	leaf, whole plant	No	Yes	CABI, 2012
Insecta	Hemiptera	Pentatomidae	<i>Mezara viridula</i>	green stink bug	fruit, inflorescence, leaf, seed , stem	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; Smith et al., 1997; Waterhouse,1993; Wongsiri, 1991

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Hemiptera	Pseudococcidae	<i>Nipaecoccus nipae</i>	spiked mealybug	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; Waterhouse,1993
Insecta	Hemiptera	Pseudococcidae	<i>Nipaecoccus viridis</i>	spherical mealybug	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	พิสุทธ์,2553; CABI, 2012; DOA,2006; Laosinchai & Unahawutti, 2000;
Insecta	Orthoptera	Acrididae	<i>Nomadacris septemfasciata</i>	red locust	fruit; leaf, inflorescence, seed , stem, whole plant	No	Yes	CABI, 2012; DOA ZA,1998
Insecta	Lepidoptera	Oecophoridae	<i>Odites sucinea</i>	Leafroller	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Ophiusa coronata</i>	fruit piercing moth	fruit	Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Oraesia emarginata</i>	fruit piercing moth	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Oraesia provocans</i>	fruit piercing moth	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Orthezidae	<i>Orthezia insignis</i>	greenhouse orthezia	inflorescence, leaf, stem, whole plant	No	Yes	CABI, 2007

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Coleoptera	Curculionidae	<i>Pantomorus cervinus</i>	Fuller's rose beetle	leaf, root	No	Yes	CABI, 2012
Insecta	Lepidoptera	Papilionidae	<i>Papilio dardanus</i>	mockerswallowtail	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Lepidoptera	Papilionidae	<i>Papilio demodocus</i>	citrus swallowtail	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Lepidoptera	Papilionidae	<i>Papilio demoteus</i>	chequered swallowtail	leaf	Yes	No	พิสุทธิ์, 2553; CABI, 2007 Waterhouse, 1993; Wongsiri, 1991
Insecta	Lepidoptera	Papilionidae	<i>Papilio nireus lyaeus</i>	green-banded swallowtail	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Lepidoptera	Papilionidae	<i>Papilio memnon</i>	great mormon		Yes		พิสุทธิ์, 2553
Insecta	Lepidoptera	Papilionidae	<i>Papilio polytes</i>	common mormon	leaf	Yes	No	พิสุทธิ์, 2553; CABI, 2007 Waterhouse, 1993; Wongsiri, 1991
Insecta	Hemiptera	Pseudococcidae	<i>Paracoccus burnerae</i>	oleander mealybug	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Lepidoptera	Limacodidae	<i>Parasa lepida</i>	nettle caterpillar	fruit, leaf	Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse, 1993

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Parasaissetia nigra</i>	pomegranate scale	leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2007; EPPO,2012 Waterhouse,1993
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Parlatoria cinerea</i>	gray chaff scale	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Parlatoria pergandii</i>	chaff scale	fruit, leaf, stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA,2006; Laosinchi & Unahawutti, 2000
Insecta	Hemiptera	Diaspididae	<i>Parlatoria ziziphi</i>	black parlatoria scale	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA,2006 EPPO,2012; Laosinchi & Unahawutti, 2000; Waterhouse,1993; Wongsiri, 1991
Insecta	Homoptera	Cicadellidae	<i>Penthimiola bella</i>	citrus leaf hopper	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Homoptera	Cicadellidae	<i>Penthimiola mendex</i>	citrus leaf hopper	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Pericyma atrifusa</i>	fruit piercing moth	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Pericyma scandulata</i>	fruit piercing	fruit	No	Yes	DOA,2006

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
				moth				
Insecta	Hymenoptera	Formicidae	<i>Pheidole megacephala</i>	brown house ant	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hymenoptera	Formicidae	<i>Pheidole tenuinodis</i>	ant	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Pseudococcidae	<i>Phenacoccus manihoti</i>	mealybug	fruit, growing point, leaf, root, stem	No	Yes	CABI,2012; DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Pseudococcidae	<i>Phenacoccus solenopsis</i>	mealybug	fruit, growing point, leaf, root, stem	Yes	No	พิสุทธิ,2553
Insecta	Lepidoptera	Gracillariidae	<i>Phyllocnistis citrella</i>	citrus leaf miner	leaf	Yes	Yes	พิสุทธิ,2553; CABI, 2012 DOA,2006; EPPO,2012; Smith et al., 1997; Waterhouse,1993; Wongsiri, 1991
Insecta	Orthoptera	Pyrgomorphidae	<i>Phymateus leprosus</i>	bush stink locust	fruit	No	Yes	DOA,2006

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Hemiptera	Pseudococcidae	<i>Planococcus citri</i>	citrus mealybug	fruit, inflorescence, leaf, root, stem	Yes	Yes	พิสุทธิ, 2553; CABI, 2012 DOA, 2006; Smith et al 1997; Waterhouse, 1993; Wongsiri, 1991
Insecta	Hemiptera	Pseudococcidae	<i>Planococcus lilacinus</i>	cacao mealybug	fruit, growing point leaf, stem, inflorescence, whole plant	Yes	No	CABI, 2007; EPPO, 2012 Loasinchai & Unahawutti, 2000
Insecta	Hymenoptera	Formicidae	<i>Polyrhynchis schistacea</i>	ant	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Lepidoptera	Yponomeutidae	<i>Prays citri</i>	citrus flower moth	fruit, leaf, inflorescence,	Yes	Yes	พิสุทธิ, 2553; CABI, 2012 DOA, 2006; EPPO, 2012;
Insecta	Coleoptera	Cerambycidae	<i>Promecidus linearis</i>	longicorn beetle	fruit	No	Yes	
Insecta	Coleoptera	Cerambycidae	<i>Prosopocera sofala</i>	longicorn beetle	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Coleoptera	Cerambycidae	<i>Prosopocera maculosa</i>	longicorn beetle	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Protospulvinaria pyriformis</i>	pyriform scale	fruit	No	Yes	CABI, 2007; DOA, 2006

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Coleoptera	Curculionidae	<i>Protostrongylus amplicollis</i>	ground weevil	fruit	No	Yes	IHSfrom ZA,1997
Insecta	Coleoptera	Curculionidae	<i>Protostrongylus avidus</i>	ground weevil	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Coleoptera	Curculionidae	<i>Protostrongylus barbifrons</i>	ground weevil	fruit	No	Yes	IHSfrom ZA,1997
Insecta	Coleoptera	Curculionidae	<i>Protostrongylus hamaticollis</i>	ground weevil	fruit	No	Yes	IHSfrom ZA,1997
Insecta	Coleoptera	Curculionidae	<i>Protostrongylus hirtiventris</i>	ground weevil	fruit	No	Yes	IHSfrom ZA,1997
Insecta	Coleoptera	Curculionidae	<i>Protostrongylus perditor</i>	ground weevil	fruit	No	Yes	IHSfrom ZA,1997
Insecta	Coleoptera	Curculionidae	<i>Protostrongylus spinicollis</i>	ground weevil	fruit	No	Yes	IHSfrom ZA,1997
Insecta	Coleoptera	Curculionidae	<i>Protostrongylus sulcatifrons</i>	weevil	fruit	No	Yes	IHSfrom ZA,1997
Insecta	Coleoptera	Curculionidae	<i>Protostrongylus terrenus</i>	snout beetle	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Pseudococcidae	<i>Pseudococcus calceolariae</i>	scarlet mealybug	fruit; root, stem inflorescence, leaf	No	Yes	CABI, 2012; DOA,2006

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Hemiptera	Pseudococcidae	<i>Pseudococcus longispinus</i>	long-tailed mealybug	fruit, leaf, stem, growing point, inflorescence,	No	Yes	CABI, 2012; DOA, 2006
Insecta	Hemiptera	Pseudococcidae	<i>Pseudococcus comstocki</i>	Comstock mealybug	fruit, leaf, stem, whole plant	Yes	No	CABI, 2007
Insecta	Hemiptera	Pseudococcidae	<i>Pseudococcus jackbeardsleyi</i>	Jack Beardsley mealybug	fruit, leaf	Yes	No	CABI, 2007
Insecta	Diptera	Stratiomyidae	<i>Ptecticus cingulatus</i>			Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse, 1993
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Pulvinaria aethiopica</i>	sof green scale		No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Pulvinaria psidii</i>	green shield scale	fruit, leaf, stem, inflorescence, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA, 2006
Insecta	Hemiptera	Pseudococcidae	<i>Rastrococcus invadens</i>	mango mealybug	fruit, leaf, stem, inflorescence, whole plant	Yes	No	CABI, 2007
Insecta	Hemiptera	Aphididae	<i>Rhopalosiphum maidis</i>	green corn aphid	leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2007; IHS from ZA, 1997; Waterhouse, 1993

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Hemiptera	Pentatomidae	<i>Rhynchoris poseidon</i>	spined fruit bug	fruit, leaf	Yes	No	พิสุทธิ์, 2553; CABI, 2007 Waterhouse, 1993;
Insecta	Lepidoptera	Geometridae	<i>Sabulodes aegrotata</i>	omnivorous looper		Yes	No	CABI, 2007
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Saissetia coffeae</i>	hemispherical scale	leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA, 2006; Waterhouse, 1993
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Saissetia jocosunda</i>	black scale	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Saissetia miranda</i>	black scale	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Saissetia neglecta</i>	black scale	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Saissetia obsolescens</i>	black scale	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Saissetia oleae</i>	olive scale	leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA, 2006; Smith et al., 1997
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Saissetia privigna</i>	black scale	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Saissetia somereni</i>	black scale	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Lepidoptera	Cossidae	<i>Salagena obsolescens</i>	bark borer	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Lepidoptera	Cossidae	<i>Salagena transversa</i>	bark borer	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Orthoptera	Acrididae	<i>Schistocerca gregaria</i>	desert locust	fruit, growing point leaf, stem, inflorescence, seed , whole plant	No	Yes	CABI, 2007

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Coleoptera	Curculionidae	<i>Sciobius granosus</i>	citrus snout beetle	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Thysanoptera	Thripidae	<i>Scirtothrips aurantii</i>	South African citrus thrips	fruit, growing point leaf, seed	No	Yes	CABI, 2012; DOA,2006; EPPO,2012
Insecta	Thysanoptera	Thripidae	<i>Scirtothrips dorsalis</i>	chilli thrips	inflorescence, leaf, whole plant	Yes	No	พิศพลี,2553; CABI, 2007 EPPO,2012; Poonchais 2001; Wongsiri,1991;
Insecta	Hemiptera	Coccidae	<i>Selenaspilus articulatus</i>	rufous scale	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Serodes partita</i>	fruit piercing moth	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hemiptera		<i>Siphoninus phillyreae</i>	ash whitefly	fruit, leaf, stem inflorescence	No	Yes	CABI,2012
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Spodoptera eridania</i>	southern armyworm	fruit, leaf	No	Yes	CABI, 2012
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Spodoptera exigua</i>	beet armyworm	fruit, inflorescence, leaf	Yes	Yes	CABI, 2007; Waterhouse,1993; Wongsiri, 1991
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Spodoptera littoralis</i>	cotton leafworm	fruit	No	Yes	DOA,2006

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Spodoptera litura</i>	taro caterpillar	leaf	Yes	Yes	พิศุทธิ์, 2553; CABI, 2007 Waterhouse, 1993; Wongsiri, 1991;
Insecta	Hymenoptera	Formicidae	<i>Technomyrmex albipes</i>	brown ant	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Hemiptera	Pentatomidae	<i>Tessarotoma papillosa</i>	litchi stink bug	fruit, inflorescence, stem	Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse, 1993
Insecta	Lepidoptera	Tortricidae	<i>Thaumatotibia leucotreta</i>	false codling moth	fruit, leaf, seed	No	Yes	CABI, 2012; EPPO, 2012
Insecta	Hemiptera	Cicadellidae	<i>Theronopus lobatus</i>	leaf hopper	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Hemiptera	Cicadellidae	<i>Theronopus loratus</i>	leaf hopper	fruit	No	Yes	DOA, 2006
Insecta	Lepidoptera	Limacodidae	<i>Thosea sinensis</i>	assam nettle, grub	seed	Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse, 1993
Insecta	Thysanoptera	Thripidae	<i>Thrips flavus</i>	honeysuckle thrips	fruit, growing point leaf, seed , whole plant	Yes	No	CABI, 2007; Poonchaisiri, 2001; Waterhouse, 1993

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Thysanoptera	Thripidae	<i>Thrips hawaiiensis</i>	Hawaiian flower thrips	fruit, leaf inflorescence	Yes	No	CABI, 2007; Poonchaisri, 2001; Waterhouse,1993; Wongsiri, 1991
Insecta	Thysanoptera	Thripidae	<i>Thrips palmi</i>	melon thrips	fruit, leaf	Yes	No	CABI, 2007; EPPO,2012 Poonchaisri, 2001; Waterhouse,1993
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Tiracola plagiata</i>	plague caterpillar	fruit	Yes	No	CABI, 2007; EPPO,2012 Waterhouse,1993
Insecta	Lepidoptera	Tortricidae	<i>Tortrix capensana</i>	fruit piercing moth	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Lepidoptera	Tortricidae	<i>Tortrix occidentalis</i>	fruit piercing moth	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Hemiptera	Aphididae	<i>Toxoptera aurantii</i>	camellia aphid	inflorescence, leaf	Yes	Yes	พิสุทธ์,2553; CABI, 2012 DOA,2006; Smith et al 1997; Waterhouse,1993; Wongsiri, 1991

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Hemiptera	Aphididae	<i>Toxoptera citricida</i>	black citrus aphid	fruit, leaf	Yes	Yes	พิศุทธิ์,2553; CABI, 2012 DOA,2006; Smith et al 1997; Waterhouse,1993; Wongsiri, 1991
Insecta	Hemiptera	Aphididae	<i>Toxoptera citricidus</i>	brown citrus aphid		Yes	Yes	EPPO,2012; Waterhouse,1993
Insecta	Coleoptera	Cerambycidae	<i>Tragocephala formosa</i>	longicorn beetle	fruit	No	Yes	DOA,2006
Insecta	Lepidoptera	Noctuidae	<i>Trichoplusia ni</i>	cabbage looper	leaf, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; Waterhouse,1993; Wongsiri, 1991
Insecta	Hemiptera	Triozidae	<i>Trioza erytreae</i>	citrus psylla	fruit, leaf, whole plant	No	Yes	CABI,2012; DOA,2006; EPPO,2012
Insecta	Coleoptera	Scolytidae	<i>Xyleborus perforans</i>	island pinhole borer	whole plant	Yes	No	CABI, 2007
Insecta	Coleoptera	Scolytidae	<i>Xyleborus volvulus</i>		fruit, stem, inflorescence, leaf, root, seed,	Yes	Yes	CABI, 2007

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Lepidoptera	Cossidae	<i>Zeuzera coffeae</i>	red twig borer	growingpoint, whole plant	Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Insecta	Orthoptera	Pyrgomorphidae	<i>Zonocerus elegans</i>	elegant grasshopper	fruit, stem, inflorescence, whole plant	No	Yes	CABI, 2012; DOA,2006
MITES AND SPIDERS								
Arachnida		Eriophyidae	<i>Aceria sheldoni</i>	citrus bud mite	bud, fruit	No	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; EPPO,2012
Arachnida		Tetranychidae	<i>Aplonobia honiballi</i>		fruit	No	Yes	DOA,2006
Arachnida		Tenuipalpidae	<i>Brevipalpus californicus</i>	citrus flat mite	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2012; Charanasri et al., 1996; DOA,2006 Edward,1975; EPPO, 2012
Arachnida		Tenuipalpidae	<i>Brevipalpus obovatus</i>	scarlet tea mite	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA,2006; Edward,1975
Arachnida		Tenuipalpidae	<i>Brevipalpus phoenicis</i>	false spider mite	leaf, stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA,2006; Edward,1975
Arachnida		Eriophyidae	<i>Calacarus citrifolii</i>	citrus gray mite	fruit	No	Yes	DOA,2006

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Arachnida			<i>Colomerus vitis</i>	grape erineum mite	Growing point, leaf	No	Yes	CABI,2012
Arachnida		Tetranychidae	<i>Eotetranychus lewisi</i>	lewis spider mite		No	Yes	EPPO,2012
Arachnida		Tetranychidae	<i>Eutetranychus africanus</i>	citrus brown mite	leaf	Yes	Yes	พิสุทธิ,2553; CABI, 2007 DOA,2006;
Arachnida		Tetranychidae	<i>Eutetranychus cendanaei</i>	citrus yellow mite	leaf	Yes	No	พิสุทธิ,2553; Edward,1975
Arachnida		Tetranychidae	<i>Eutetranychus orientalis</i>	citrus brown mite	leaf	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA,2006; Edward,1975; EPPO,2012
Arachnida		Tetranychidae	<i>Oligonychus coffeae</i>	tea red spider mite	leaf	Yes	Yes	CABI, 2007; Edward,1975
Arachnida		Tetranychidae	<i>Panonychus citri</i>	citrus red mite	fruit, leaf, stem, whole plant	No	Yes	CABI, 2012; DOA,2006
Arachnida		Tetranychidae	<i>Panonychus ulmi</i>	European red spider mite	leaf	No	Yes	CABI, 2012
Arachnida		Eriophyidae	<i>Phyllocoptruta oleivora</i>	citrus rust mite	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	พิสุทธิ,2553; CABI, 2012; DOA,2006;

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Arachnida		Tarsonemidae	<i>Polyphagotarsonemus latus</i>	broad mite	fruit, inflorescence, leaf, stem, whole plant	Yes	Yes	พิสุทธิ, 2553; CABI, 2007; Charanasri et al., 2001; DOA, 2006; Smith et al., 1997
Arachnida		Tenuipalpidae	<i>Tenuipalpus emeticus</i>		fruit	No	Yes	DOA, 2006
Arachnida		Tetranychidae	<i>Tetranychus cinnabarinus</i>	carmine spider mite	leaf	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA, 2006
Arachnida		Tetranychidae	<i>Tetranychus fijiensis</i>			Yes	No	EPPO, 2012
Arachnida		Tetranychidae	<i>Tetranychus kanzawai</i>	kanzawa spider mite	leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA, 2006
Arachnida		Tetranychidae	<i>Tetranychus urticae</i>	two-spotted spider mite	leaf	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA, 2006; IHS from ZA, 1997; Smith et al., 1997
Nematode			<i>Criconemella</i> spp.	ring nematode	fruit, root	Yes	Yes	CABI, 2007
Nematode		Anguinidae	<i>Ditylenchus destructor</i>	potato tuber nematode	leaf, root	No	Yes	CABI, 2007
Nematode		Hoplolaimidae	<i>Helicotylenchus dihystra</i>	common spiral nematode	leaf, root, whole plant	Yes	No	CABI, 2007

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Nematode		Hoplolaimidae	<i>Helicotylenchus multinctus</i>	banana spiral nematode	root, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007
Nematode		Criconeematidae	<i>Hemicriconeematoides mangiferae</i>		fruit, leaf, root	Yes	Yes	CABI, 2012
Nematode		Hoplolaimidae	<i>Hoplolaimus pararobustus</i>	lance nematode	root	No	Yes	CABI, 2007
Nematode		Longidoridae	<i>Longidorus</i>	longidorids	leaf, root, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007
Nematode		Trichodoridae	<i>Paratrichodorus porosus</i>		fruit, leaf, root, stem, whole plant	No	Yes	CABI, 2012
Nematode		Pratylenchidae	<i>Pratylenchus brachyurus</i>	root-lesion nematode	leaf, root, seed, stem, whole plant	No	Yes	CABI, 2012
Nematode		Pratylenchidae	<i>Pratylenchus coffeae</i>	banana root nematode	leaf, root, stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; Sontirat <i>et al.</i> , 1994
Nematode		Pratylenchidae	<i>Pratylenchus penetrans</i>	nematode, northern root lesion	leaf, root, whole plant	No	Yes	CABI, 2007
Nematode		Pratylenchidae	<i>Radopholus similis</i>	burrowing nematode	leaf, root, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Nematode		Hoplolaimidae	<i>Rotylenchulus parvus</i>	reniform nematode	leaf, root, stem, whole plant	No	Yes	CABI, 2012
Nematode		Hoplolaimidae	<i>Rotylenchulus reniformis</i>	reniform nematode	leaf, root, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; EPPO,2012
Nematode		Hoplolaimidae	<i>Scutellonema brachyurus</i>		leaf, root	Yes	Yes	CABI, 2007
Nematode		Hoplolaimidae	<i>Scutellonema clathricaudatum</i>		leaf, root, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007
Nematode			<i>Trichodorus</i> spp.	stubby root nematodes	leaf, root, whole plant	No	Yes	CABI, 2007
Nematode		Dolichodoridae	<i>Tylenchorhynchus claytoni</i>	stunt nematode	root	No	Yes	CABI, 2007
Nematode		Tylenchulidae	<i>Tylenchulus semipenetrans</i>	citrus root nematode	leaf, root	Yes	Yes	CABI, 2012; EPPO,2012; Sontirat, 1995
Nematode		Xiphinematidae	<i>Xiphinema index</i>	fan-leaf virus nematode	root	No	Yes	CABI, 2007
SNAILS AND SLUGS								
Gastropoda		Helicidae	<i>Helix aspersa</i>	common snail	fruit, leaf, root, inflorescence, seed , stem, whole plant	No	Yes	CABI, 2007; IFAS,2012

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Gastropoda		Helicidae	<i>Theba pisana</i>	white garden snail		No	Yes	CABI, 2007; EPPO,2012
FUNGI								
fungi			<i>Alternaria alternata</i>	alternaria leaf spot	fruit, leaf, seed	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; IHSfrom ZA,1997; Sontirat,1994
fungi			<i>Alternaria brassicae</i>	dark spot of crucifers	fruit, leaf, inflorescence, seed, stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; Sontirat,1994
fungi			<i>Alternaria citri</i>	stalk end rot	fruit, leaf	No	Yes	CABI, 2012; DOA,2006
fungi	Agaricales	Marasmiaceae	<i>Armillaria mellea</i>	armillaria root rot	fruit, leaf, root, seed, stem	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; Sontirat,1994
fungi			<i>Antennella citri</i>	sooty mold	fruit, leaf, stem	Yes	No	พิศุทธิ์,2553
fungi			<i>Aspergillus flavus</i>	storage rot	seed	Yes	Yes	CABI,2007; IHSfrom ZA,1997

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
fungi			<i>Aspergillus niger</i>	collar rot	fruit, leaf, root, inflorescence, seed , stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; IHSfrom ZA,1997; Sontirat,1994
fungi	Polyporales	Corticaceae	<i>Athelia rolfsii</i> (anamorph <i>Sclerotium rolfsii</i>)	root rot, cob rot	Fruits/pods, leaf, inflorescence, root seeds , stems, vegetative organs and whole plant	Yes	Yes	CABI,2007; IHSfrom ZA,1997
fungi	Dothideales	Botryosphaeriaceae	<i>Botryosphaeria ribis</i>	canker: apple	fruit, leaf, stem, inflorescence, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; Sontirat,1994
fungi	Helotiales	Sclerotiniaceae	<i>Botryotinia fuckeliana</i> (anamorph <i>Botrytis cinerea</i>)	grey mould-rot	leaf, stem	No	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; IHSfrom ZA,1997
fungi			<i>Capnodium citri</i>	sooty mold	fruit, leaf, stem	Yes	No	พิศพลี,2553
fungi			<i>Capnodium salicinum</i>	sooty mold	fruit	No	Yes	DOA,2006
fungi	Microascales	Ceratocystidaceae	<i>Ceratocystis fimbriata</i>	Ceratocystis blight	fruit, leaf, root, stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; Sontirat,1994

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
fungi			<i>Cercospora angolensis</i>	leaf spot of citrus	fruit	Yes	Yes	DOA,2006
fungi			<i>Cercospora citri</i>	greasy melanosa	leaf	Yes	No	พิศุทธิ์,2553
fungi			<i>Chalara elegans</i> Syn = <i>Thielaviopsis</i> <i>basicola</i>	black root rot	fruit, leaf, root, whole plant	No	Yes	CABI, 2007
fungi	Pleosporales	Pleosporaceae	<i>Cochliobolus heterostrophus</i> (anamorph <i>Bipolaris maydis</i>)	southern leaf blight	Inflorescence, leaf, seeds and stems	Yes	Yes	CABI,2007; IHSfrom ZA,1997
fungi	Pleosporales	Pleosporaceae	<i>Cochliobolus lunatus</i> Syn= <i>Curvularia lunata</i>	head mould of grasses, rice and sorghum	inflorescence, leaf, seed	Yes	Yes	CABI, 2007; Sontirat,1994
fungi			<i>Colletotrichum acutatum</i>	black spot of strawberry	(Post harvest) fruit, leaf, root, stem	Yes	Yes	DOA,2006; Sontirat,1994
fungi		Glomerellaceae	<i>Colletotrichum graminicola</i>	anthracnose	Inflorescence, leaf, seeds , stems	Yes	Yes	CABI,2007; IHSfrom ZA,1997
fungi	Polyporales	Corticaceae	<i>Corticium rolfsii</i> Syn= <i>Sclerotium rolfsii</i>	sclerotium rot	fruit, leaf, root, inflorescence, seed , stem,	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; Sontirat,1994

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
					whole plant			
fungi	Corticiaceae	Corticiaceae	<i>Corticium salmonicolor</i>	damping off	leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; Sontirat,1994
fungi	Diaporthales	Valsaceae	<i>Diaporthe citri</i>	melanose of Citrus	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	พิสุทธิ,2553; CABI, 2012 EPPO,2012; Sontirat,1994;
fungi			<i>Diplodia maydis</i>	ear rot of maize	Inflorescence, leaf, roots, stems seeds and whole plant	Yes	Yes	CABI,2007; IHSfrom ZA,1997
fungi			<i>Diplodia natalensis</i>	stem-end rot	fruit, stem	Yes	No	พิสุทธิ,2553
fungi	Myriangiales	Elsinoaceae	<i>Elsinoe fawcettii</i>	citrus scab	fruit, leaf, stem, inflorescence,	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; EPPO,2012; Sontirat,1994
fungi		Corticiaceae	<i>Erythricium salmonicolor</i>	pink disease of citrus		Yes	Yes	EPPO,2012
fungi	Xylariales	Diatriypaceae	<i>Eutypa lata</i>	Eutypa dieback	fruit, leaf, stem, inflorescence, whole plant	No	Yes	CABI, 2007

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
fungi	Hypocreales		<i>Fusarium oxysporum</i>	basal rot	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	CABI, 2007; IHSfrom ZA,1997; Sontirat,1994
fungi	Hypocreales		<i>Fusarium solani</i>	fusarium rot	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	DOA,2006; Sontirat,1994
fungi	Polyporales	Ganodermataceae	<i>Ganoderma lucidum</i>	basal stem rot: Hevea spp.	growing point, leaf, root, stem, whole plant	Yes	No	
fungi			<i>Geotrichum candidum</i> var. <i>citrus-aurantii</i>	fusarium rot	fruit	Yes	Yes	DOA,2006; พิศุทธิ์,2553
fungi			<i>Gibberella acuminata</i> (anamorph <i>Fusarium acuminatum</i>)	root rot	fruit	No	Yes	CABI,2007; IHSfrom ZA,1997
fungi			<i>Gibberella avenacea</i> (anamorph <i>Fusarium avenaceum</i>)	fusarium rot	fruit	Yes	Yes	IHSfrom ZA,1997; Sontirat,1994
fungi	Hypocreales	Nectriaceae	<i>Gibberella intricans</i> (anamorph <i>Fusarium equiseti</i>)	damping-off of safflower	fruit	No	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; IHSfrom ZA,1997
Fungi	Hypocreales		<i>Gibberella fujikuroi</i> (anamorph <i>Fusarium</i>)	ear rot	fruit	Yes	Yes	IHSfrom ZA,1997; Sontirat,1994

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
			<i>fujikuroi</i>					
Fungi	Hypocreales		<i>Gibberella fujikuroi</i> var. <i>subglutinans</i> (anamorph <i>Fusarium fujikuroi</i> var. <i>subglutinans</i>)	gibberella ear rot	fruit	No	Yes	IHSfrom ZA,1997
Fungi	Hypocreales	Nectriaceae	<i>Gibberella zeae</i> (anamorph <i>Fusarium graminearum</i>)	red ear rot	fruit	Yes	Yes	IHSfrom ZA,1997; Sontirat,1994
fungi		Glomerellaceae	<i>Glomerella cingulata</i>	anthracnose	fruit, leaf, stem, inflorescence	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; Sontirat,1994
fungi	Dothideales	Botryosphaeriaceae	<i>Guignardia citricarpa</i>	citrus black spot	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	CABI,2012; DOA,2006; EPO,2012
Fungi			<i>Khuskia oryzae</i> (anamorph <i>Nigrospora oryzae</i>)	cob rot of maize	seed	No	Yes	CABI,2012; IHSfram ZA, 1997

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
fungi			<i>Lasiodiplodia theobromae</i>	diplodia pod rot of cocoa	fruit, growing point leaf, root, stem inflorescence, seed ,	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; Sontirat,1994
fungi			<i>Macrophomina phaseolina</i>	charcoal rot of bean/tobacco	leaf, root, seed , stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; IHSfrom ZA,1997; Sontirat,1994
fungi			<i>Meliola citrocolor</i>	sooty mold	fruit, leaf, stem	Yes	No	พิสุทธิ์,2553
fungi			<i>Mycosphaerelle citri</i>	greasy melanosa	leaf	Yes	No	พิสุทธิ์,2553
fungi			<i>Mycosphaerelle horii</i>	greasy melanosa	leaf	Yes	No	พิสุทธิ์,2553
fungi			<i>Mycosphaerelle tassiana</i>	black leaf spot	fruit, leaf	No	Yes	DOA,2006
fungi	Hypocreales	Nectriaceae	<i>Nectria haematococca (anamorph Fusarium solani)</i>	dry rot of potato	leaf, root, stem, whole plant	No	Yes	CABI, 2007; IHSfrom ZA,1997
fungi	Saccharomycetales	Eremotheciaceae	<i>Nematospora conyli</i>	yeast spot of beans	fruit	No	Yes	CABI, 2007; DOA,2006
fungi			<i>Oldium</i> sp.	powdery mildew	leaf	Yes	No	พิสุทธิ์,2553

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
fungi	Eurotiales		<i>Penicillium digitatum</i>	green mould	fruit	No	Yes	CABI, 2012; DOA,2006
fungi	Eurotiales		<i>Penicillium expansum</i>	blue mould	fruit	No	Yes	CABI,2007; IHSfrom ZA,1997
fungi	Eurotiales		<i>Penicillium italicum</i>	blue mould	fruit	No	Yes	CABI, 2012; DOA,2006
fungi			<i>Phomopsis citri</i>	gummosis		Yes	Yes	พิศพลี,2553; DOA,2006; Sontirat,1994;
fungi	Blastocladales	Physodermataceae	<i>Physoderma maydis</i>	brown spot	Inflorescence, leaf, stems and whole plant	Yes	Yes	CABI,2007; IHSfrom ZA,1997; Sontirat,1994
fungi	Pythiales	Pythiaceae	<i>Phytophthora cactorum</i>	apple collar rot	fruit, leaf, root, stem	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; Sontirat,1994
fungi	Pythiales	Pythiaceae	<i>Phytophthora capsici</i>	stem and fruit rot of Capsicum	fruit, stem	Yes	Yes	CABI, 2007; Sontirat,1994
fungi	Pythiales	Pythiaceae	<i>Phytophthora citrophthora</i>	brown rot of citrus fruit	fruit, leaf, root, stem	Yes	Yes	CABI, 2012
fungi	Pythiales	Pythiaceae	<i>Phytophthora cryptogea</i>	tomato foot rot	leaf, root,stem, whole plant	No	Yes	CABI, 2007; DOA,2006

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
fungi	Pythiales	Pythiaceae	<i>Phytophthora nicotianae</i>	black shank	fruit, leaf, root, stem	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; Sontirat,1994
fungi	Pythiales	Pythiaceae	<i>Phytophthora palmivora</i>	coconut budrot	fruit, inflorescence, leaf, root, stem, whole plant	Yes	No	CABI, 2007; Sontirat,1994
fungi	Pythiales	Pythiaceae	<i>Phytophthora paracitica</i>	root rot	fruit, leaf, root, inflorescence, stem, whole plant	Yes	No	พิศุทธิ์,2553
fungi			<i>Pseudocercospora angolensis</i>	leaf spot of Citrus spp.	fruit, leaf, stem, inflorescence,	No	Yes	CABI,2012
fungi	Saprolegniales		<i>Pythium debaryanum</i>	damping-off	whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; Sontirat,1994
fungi	Saprolegniales		<i>Pythium splendens</i>	blast of oil palm	leaf, root, seed , stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; IHSfrom ZA,1997; Sontirat,1994

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
fungi	Saprolegniales		<i>Pythium vexans</i>	damping off	fruit, leaf, root, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; Sontirat,1994
fungi			<i>Puccinia sorghi</i> (anamorph <i>Aecidium oxalidis</i>)	maize rust	Fruits/pods, inflorescence, leaf and stems	Yes	Yes	CABI,2007; IHSfrom ZA,1997
fungi	Mucorales	Mucoraceae	<i>Rhizopus stolonifer</i>	bulb rot		No	Yes	IHSfrom ZA,1997
fungi	Xylariales	Xylariales	<i>Rosellinia necatrix</i>	dematophora root rot	leaf, root, stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; Sontirat,1994
fungi	Helotiales	Sclerotiniaceae	<i>Sclerotinia sclerotiorum</i>	cottony soft rot	fruit, leaf, root, inflorescence, seed, stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; Sontirat,1994
fungi			<i>Setosphaeria turcica</i> (anamorph <i>Exserohilum turcicum</i>)	northern corn leaf	Leaf, roots and whole plant	Yes	Yes	CABI,2007; IHSfrom ZA,1997
fungi			<i>Sphaceloma fawcetti</i>	scap	fruit, leaf	Yes	No	พิศุทธิ์,2553
fungi			<i>Stomiopeltis citri</i>	sooty blotch	fruit	No	Yes	DOA,2006

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
fungi	Ceratobasidiales	Ceratobasidiaceae	<i>Thanatephorus cucumeris (anamorph Rhizoctonia solani)</i>	many names, depending on host	fruit, growing point, leaf, root, seed , stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; IHSfrom ZA,1997; Sontirat,1994
fungi	Hypocreales	Hypocreaceae	<i>Trichoderma viride</i>	root, seed and stalk rot	seed	No	Yes	IHSfrom ZA,1997
BACTERIA								
Bacteria			<i>Candidatus Liberibacter asiaticus</i>	Asian greening	fruit, growing point, leaf, root, seed , stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; 2012; EPPO,2012
Bacteria			<i>Candidatus liberibacter africanum</i> sym. <i>Liberibacter africanus</i>	greening disease	fruit, growing point, leaf, root, seed , stem, whole plant	No	Yes	CABI,2012; DOA,2006; EPPO,2012
Bacteria			<i>citrus huanglongbing</i>	greening disease	fruit, growing point leaf, root, seed , stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2012
Bacteria	Enterobacteriales	Enterobacteriaceae	<i>Pantoea agglomerans</i>	bacterial grapevine blight	fruit	Yes	Yes	CABI, 2007

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Bacteria			<i>Pseudomonas syringae</i>	bacterial canker or blast	fruit, growing point leaf, root, seed , stem, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2007; 2012; DOA,2006; Sontirat,1994
Bacteria	Rhizobiales	Rhizobiaceae	<i>Rhizobium radiobacter</i>	crown gall	fruit; root, stem, whole plant	No	Yes	CABI, 2007
Bacteria	Rhizobiales	Rhizobiaceae	<i>Rhizobium rhizogenes</i>	gall	fruit, root, stem, whole plant	No	Yes	CABI, 2007
Bacteria	Xanthomonadales	Xanthomonadaceae	<i>Xanthomonas axonopodis</i> pv. <i>citri</i>	citrus canker	fruit, leaf, stem	Yes	Yes	DOA,2006; CABI, 2012; EPPO,2012
Bacteria	Xanthomonadales	Xanthomonadaceae	<i>Xanthomonas campestris</i>	black rot of crucifers	leaf	Yes	No	CABI, 2007; Sontirat,1994
Bacteria	Xanthomonadales	Xanthomonadaceae	<i>Xanthomonas campestris</i> pv. <i>citri</i>	canker	fruit, leaf, stem	Yes	No	พิสุทธิ์,2553
VIRUSES								
Virus		Flexiviridae	Apple stem grooving virus Or <i>Citrus tatter leaf virus</i>	yellow ring of citrus	fruit, leaf, stem, whole plant, seed	No	Yes	CABI, 2012
Virus			<i>Citrus blight agent</i>	blight citrus virus	fruit, leaf, stem	No	Yes	EPPO,2012
Virus		Pospiviroidae	<i>Citrus cachexia viroid</i>	citrus xyloporosis	leaf	No	Yes	CABI, 2007

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Virus		Pospiviroidae	<i>Citrus exocortis viroid</i>	citrus exocortis	fruit, growing point leaf, stem, inflorescence, whole plant	Yes	Yes	CABI, 2012; DOA,2006; EPPO,2012
Virus			<i>Citrus impietratura disease</i>	impietratura	fruit	No	Yes	CABI,2012; DOA,2006
Virus		Rhabdoviridae	<i>Citrus leprosis virus</i>	leprosis of citrus	fruit, growing point, leaf, stem, whole plant	No	Yes	CABI, 2012; DOA,2006
Virus		Ophioviridae	<i>Citrus psorosis A</i>	citrus ring spot	Fruit , seed	No	Yes	Campiglia <i>et al.</i> ,1976
Virus		Ophioviridae	<i>Citrus psorosis B</i>	citrus ring spot	fruit	No	Yes	DOA,2006
Virus			<i>Citrus ringspot virus</i>	citrus ring spot	leaf	No	Yes	EPPO,2012
Virus			<i>Citrus tatter leaf virus</i>	yellow ring of citrus	leaf, seed	No	Yes	CABI,2012; EPPO,2012
Virus			<i>Citrus tetter leaf virus</i>	tetter leaf disease	fruit	No	Yes	DOA,2006
Virus		Closteroviridae	<i>Citrus tristeza virus</i>	grapefruit stem pitting	fruit, leaf, root, stem	Yes	Yes	พิสุทธิ์,2553; CABI, 2012; EPPO,2012;
Virus			<i>Citrus vein enation virus</i>	citrus woody gall	leaf, stem	No	Yes	CABI, 2007; DOA,2006; EPPO,2012

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference
						TH	ZA	
Virus		Pospiviridae	<i>Hop stunt viroid</i>	Xyloporosis of citrus	leaf	Yes	Yes	EPPO,2012; Reanwarakorn,2005
PLANTS								
Plant	Asterales	Asteraceae	<i>Acanthospermum hispidum</i>	bristly starbur		Yes	Yes	CABI, 2007
Plant	Asterales	Asteraceae	<i>Ageratum conyzoides</i>	billy goat weed		Yes	Yes	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Plant	Fabales	Fabaceae	<i>Alhagi maurorum</i>	camelthorn		No	Yes	CABI, 2007
Plant	Caryophyllales	Amaranthaceae	<i>Amaranthus blitum</i>	livid amaranth		Yes	Yes	CABI, 2007
Plant	Caryophyllales	Amaranthaceae	<i>Amaranthus retroflexus</i>	redroot pigweed		No	Yes	CABI, 2007
Plant	Cyperales	Poaceae	<i>Axonopus compressus</i>	carpet grass		Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Plant	Asterales	Asteraceae	<i>Bidens pilosa</i>	blackjack		Yes	Yes	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Plant	Cyperales	Poaceae	<i>Cenchrus echinatus</i>	southern sandbur		Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Plant	Caryophyllales	Chenopodiaceae	<i>Chenopodium album</i>	fat hen		No	Yes	CABI, 2007
Plant	Asterales	Asteraceae	<i>Cirsium vulgare</i>	spear thistle		No	Yes	CABI, 2007

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Plant	Commelinales	Commelinaceae	<i>Commelina benghalensis</i>	wandering jew		Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse, 1993
Plant	Commelinales	Commelinaceae	<i>Commelina diffusa</i>	spreading dayflower		Yes	No	CABI, 2007
Plant	Asterales	Asteraceae	<i>Crassocephalum crepidioides</i>	phak pet maeo		Yes	No	CABI, 2007
Plant	Cyperales	Poaceae	<i>Cynodon dactylon</i>	Bermuda grass		Yes	Yes	CABI, 2007; Waterhouse, 1993
Plant	Cyperales	Cyperaceae	<i>Cyperus rotundus</i>	purple nutsedge		Yes	Yes	CABI, 2007; Waterhouse, 1993
Plant	Cyperales	Poaceae	<i>Dactyloctenium aegyptium</i>	crowfoot grass		Yes	Yes	CABI, 2007; Waterhouse, 1993
Plant	Cyperales	Poaceae	<i>Echinochloa crus-galli</i>	barnyard grass		Yes	Yes	CABI, 2007; Waterhouse, 1993
Plant	Polygonales	Polygonaceae	<i>Emex australis</i>	Doublegee		No	Yes	CABI, 2012
Plant	Asterales	Asteraceae	<i>Emilia sonchifolia</i>	red tasselflower		Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse, 1993
Plant	Euphorbiales	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia helioscopia</i>	sun spurge		No	Yes	CABI, 2007

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Plant	Euphorbiales	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia hirta</i>	garden spurge		Yes	Yes	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Plant	Papaverales	Papaveraceae	<i>Fumaria officinalis</i>	common fumitory		No	Yes	CABI, 2007
Plant	Asterales	Asteraceae	<i>Galinsoga parviflora</i>	gallant soldier		Yes	Yes	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Plant	Boraginales	Boraginaceae	<i>Heliotropium europaeum</i>	common heliotrope		No	Yes	CABI, 2007
Plant	Cyperales	Poaceae	<i>Imperata cylindrica</i>	satintail		Yes	Yes	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Plant	Solanales	Convolvulaceae	<i>Ipomoea triloba</i>	three-lobed morning glory		Yes	Yes	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Plant	Cyperales	Cyperaceae	<i>Kyllinga brevifolia</i>	green kyllinga		Yes	No	CABI, 2007
Plant	Capparales	Brassicaceae	<i>Lepidium draba</i>	hoary cress		No	Yes	CABI, 2007
Plant	Cyperales	Poaceae	<i>Lolium multiflorum</i>	Italian ryegrass		No	Yes	CABI, 2007
Plant	Fabales	Fabaceae	<i>Mimosa diplotricha</i>	giant sensitive plant		Yes	Yes	CABI, 2007
Plant	Fabales	Fabaceae	<i>Mimosa pudica</i>	sensitive plant		Yes	No	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Plant	Violales	Cucurbitaceae	<i>Momordica charantia</i>	bitter melon		Yes	No	CABI, 2007

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Plant	Commelinales	Commelinaceae	<i>Murdannia nudiflora</i>	doveweed		Yes	Yes	CABI, 2012; Waterhouse,1993
Plant	Geraniales	Oxalidaceae	<i>Oxalis corniculata</i>	creeping woodsorrel		Yes	Yes	CABI, 2012
Plant	Cyperales	Poaceae	<i>Panicum maximum</i>	Guinea grass		Yes	Yes	CABI, 2007
Plant	Cyperales	Poaceae	<i>Panicum repens</i>	torpedo grass		Yes	Yes	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Plant	Asterales	Asteraceae	<i>Parthenium hysterophorus</i>	Parthenium weed		No	Yes	CABI, 2007
Plant	Cyperales	Poaceae	<i>Pennisetum purpureum</i>	elephant grass		Yes	No	CABI, 2012; Waterhouse,1993
Plant	Euphorbiales	Euphorbiaceae	<i>Phyllanthus urinaria</i>	leafflower		Yes	No	CABI, 2007
Plant	Scrophulariales	Plantaginaceae	<i>Plantago lanceolata</i>	ribwort plantain		No	Yes	CABI, 2007
Plant	Polygonales	Polygonaceae	<i>Polygonum aviculare</i>	prostrate knotweed		No	Yes	CABI, 2007
Plant	Gentianales	Rubiaceae	<i>Richardia brasiliensis</i>	white-eye		Yes	Yes	CABI, 2007; Waterhouse,1993
Plant	Cyperales	Poaceae	<i>Rottboellia cochinchinensis</i>	itch grass		Yes	Yes	CABI, 2007; Waterhouse,1993

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Plant	Fabales	Fabaceae	<i>Senna obtusifolia</i>	sicklepod		Yes	Yes	CABI, 2007
Plant	Fabales	Fabaceae	<i>Sesbania punicea</i>	red sesbania		No	Yes	CABI, 2012
Plant	Cyperales	Poaceae	<i>Setaria parviflora</i>	knotroot foxtail		Yes	Yes	CABI, 2012; Waterhouse, 1993
Plant	Cyperales	Poaceae	<i>Setaria pumila</i>	yellow foxtail		Yes	Yes	CABI, 2007
Plant	Solanales	Solanaceae	<i>Solanum nigrum</i>	black nightshade		Yes	Yes	CABI, 2007; Waterhouse, 1993
Plant	Cyperales	Poaceae	<i>Sorghum halepense</i>	Johnson grass		Yes	Yes	CABI, 2007
Plant	Lamiales	Verbenaceae	<i>Stachytarpheta jamaicensis</i>	Jamaica vervain		Yes	Yes	CABI, 2012
Plant	Caryophyllales	Caryophyllaceae	<i>Stellaria media</i>	common chickweed		No	Yes	CABI, 2007
Plant	Geraniales	Zygophyllaceae	<i>Tribulus terrestris</i>	puncture vine		Yes	Yes	CABI, 2007
Plant	Asterales	Asteraceae	<i>Tridax procumbens</i>	coat buttons		Yes	Yes	CABI, 2007; Waterhouse, 1993
Plant	Urticales	Urticaceae	<i>Urtica urens</i>	annual nettle		No	Yes	CABI, 2007

Table 1. Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) in Thailand and South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
UNKNOWN AETIOLOGY								
			<i>Citrus blight disease</i>	citrus blight	fruit, growing point, leaf, root, stem, whole plant	No	Yes	CABI, 2012
NOT SPECIFIED								
			<i>Otala lactea</i>	milk snail				

Table 2 Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) seed in Thailand but absent in South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
INSECTS								
Insecta	Orthoptera	Acrididae	<i>Acanthacris ruficornis</i>		leaf, seed	No	Yes	CABI, 2012
Insecta	Hemiptera	Aleyrodidae	<i>Aleurothrixus floccosus</i>	whitefly	fruit, inflorescence, leaf, seed, stem	No	Yes	CABI,2012; EPPO,2012
Insecta	Coleoptera	Tenebrionidae	<i>Gonocephalum simplex</i>	dusty surface weevil	Fruits/pods, growing points, leaf, seeds stems, whole plant	No	Yes	CABI,2007; IHSfrom ZA,1997

Table 2 Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) seed in Thailand but absent in South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
Insecta	Thysanoptera	Thripidae	<i>Limothrips cerealium</i>	corn, thrips	seed	No	Yes	CABI, 2012; CSIRO,2009
Insecta	Orthoptera	Acrididae	<i>Nomadacris septemfasciata</i>	red locust	fruit, leaf, inflorescence, seed, stem, whole plant	No	Yes	CABI, 2012; DOA ZA,1998
Insecta	Orthoptera	Acrididae	<i>Schistocerca gregaria</i>	desert locust	fruit, growing point, inflorescence, leaf, seed, stem, whole plant	No	Yes	CABI, 2007
Insecta	Thysanoptera	Thripidae	<i>Scirtothrips aurantii</i>	South African citrus thrips	fruit, growing point, leaf, seed	No	Yes	CABI, 2012; DOA,2006; EPPO,2012
Insecta	Lepidoptera	Tortricidae	<i>Thaumatotibia leucotreta</i>	false codling moth	fruit, leaf, seed	No	Yes	CABI, 2012; EPPO,2012
Insecta	Orthoptera	Pyrgomorphidae	<i>Zonocerus elegans</i>	elegant grasshopper	fruit, inflorescence, leaf,seed, stem, whole plant	No	Yes	CABI, 2012; DOA,2006

Table 2 Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) seed in Thailand but absent in South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
SNAILS AND SLUGS								
Gastropoda		Helicidae	<i>Helix aspersa</i>	common snail	fruit, inflorescence, leaf, root, seed , stem, whple plant	No	Yes	CABI, 2007; IFAS,2012
FUNGI								
Fungi			<i>Xhuskia oryzae</i> (<i>anamorph Nigrospora oryzae</i>)	cob rot of maize	seed	No	Yes	CABI,2012; IHSfram ZA,1997
fungi	Hypocreales	Hypocreaceae	<i>Trichoderma viride</i>	root, seed and stalk rot	seed	No	Yes	IHSfram ZA,1997
BACTERIA								
Bacteria			<i>Candidatus libertobacter africanum</i> sym. <i>Liberibacter africanus</i>	greening disease	fruit, growing point, leaf, root, seed , stem, whole plant	No	Yes	CABI,2012; DOA,2006; EPPO,2012

Table 2 Pest associated with Citrus (*Citrus* spp.) seed in Thailand but absent in South Africa.

Class	Order	Family	Scientific name	Common name	Plant part attacked	Geographic distribution		Reference ZA-TH
						TH	ZA	
			<i>Xylella fastidiosa</i>	Citrus Variegated chlorosis,Citrus blight	Seed ?	No	Yes	EPPO,2012
VIRUSES								
Virus			<i>Citrus tatter leaf virus</i>	yellow ring of citrus	leaf, seed	No	Yes	CABI,2012; EPPO,2012
			<i>Citrus leaf blotch virus</i> (<i>Citrus wood pocket virus</i>)	yellow ring of citrus	leaf, seed	No	Yes	CABI,2012; EPPO,2012
			<i>Citrus psorosis A, B virus</i>	Citrus ring spot yellow ring of citrus	fruit, seed	No	Yes	CABI,2012; EPPO,2012